

культура

К...

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик лютий 2010 р.

і життя

СПЕЦІАЛЬНА ТЕМА

Ті, що йдуть по воді

стор. 11-14, 19-22

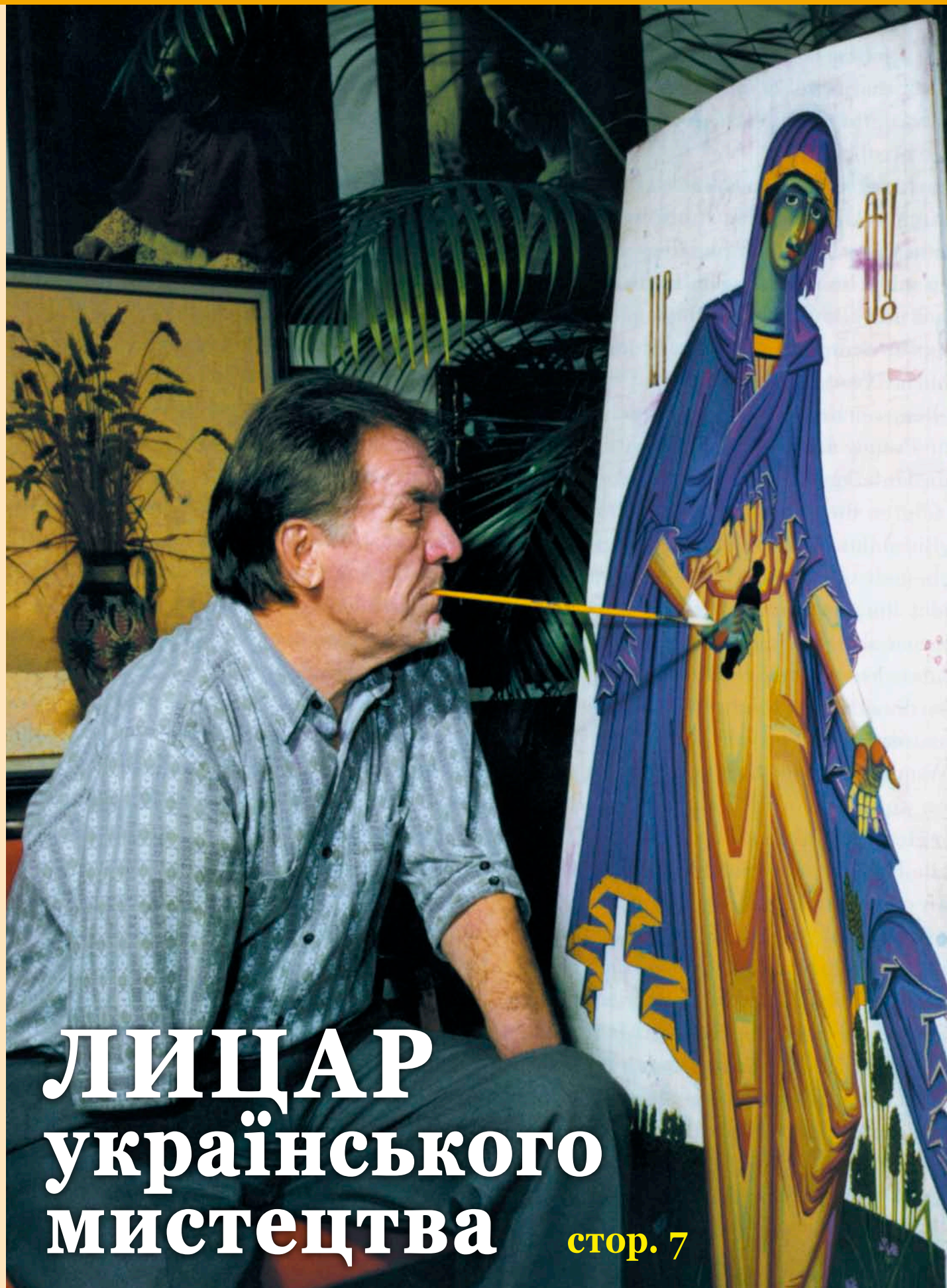
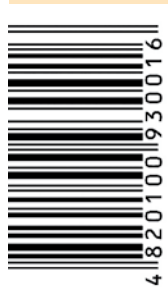
Цигани Європи

стор. 8

Проти корів у формаліні

стор. 27

ЛИЦАР українського мистецтва

стор. 7

КОЛОНКА МІНІСТРА

офіційно

■ У часи активного суспільного пошуку національних цінностей в Україні міністр Василь Вовкун своїм посадовим кредом вважає гасло «Національна культура – це і є національна ідея»

Зима 2010 року ознаменувалася важливою подією у світовій культурі – відзначенням 150-річчя від дня народження видатного прозаїка і драматурга Антона Чехова.

Праця кожного митця невід’ємна від часу, на який вона припадає, але є постаті особливої долі й призначення. Їм судилося діяти на стрижні суспільного і художнього життя, відбиваючи у творчості найважливіші тенденції розвитку духовної культури. Саме таким і був Антон Чехов.

Антон Павлович написав понад 700 оповідань, кілька повістей і п’єс. Останні посідають особливе місце в його доробку. Він наполегливо шукав власну драматичну форму і знайшов її. Чеховська драматургія була справді новаторською, – такою, що відкрила доти незвіданий напрям розвитку театру, ввела його у нове образне річище.

«Знати Чехова і не любити – неможливо. Чехов дуже рано заплів у свій нібито безжурний сміх струни безжурної туги, мати котрої – любов до людини», – писав про видатного митця Максим Рильський.

Із Україною драматурга поєднували не тільки родинні зв’язки, а й духовне світосприйняття. Він підкреслював: «Україна дорога і близька моєму серцю. Я люблю її літературу, музику і прекрасну пісню, сповнену чарівної мелодії. Я люблю український народ, який дав світові такого титана, як Тарас Шевченко». Україна постала в його оповіданнях «Степ», «Щастя», «Печеніг», «У рідному кутку», «На шляху». А славнозвісну п’єсу «Чайка» Антон Чехов задумав у період знайомства з українською актрисою Марією Заньковецькою, яка й стала прототипом головної героїні твору Ніни Заречної.

Після подорожі Полтавщиною Чехов писав: «Що за місія! Я просто зачарований! Крім природи, ніщо так не вражає в Україні, як народне здоров’я, високий ступінь розвитку селянина, котрий і розумний, і музикальний, і тверезий, і моральний, і завжди веселий».

Репертуарна палітра українського театрального мистецтва щедро збагачена чеховською драматургічною спадщиною. Ім’я великого майстра слова не зникає з афіш театрів – вистави за його творами йдуть на сценах понад тридцять театральних закладів України. А до переліку цьогорічних мистецьких заходів, присвячених ювілейній даті, зокрема, додалися міжнародні театральні фестивалі «Зустрічі в Одесі», «Марія», «Театр. Чехов. Ялта».

У день народження Антона Чехова – 29 січня в Національному академічному театрі російської драми імені Лесі Українки відбулися урочистості з нагоди офіційного відкриття року Антона Чехова в Україні. У культурно-мистецькій акції взяли участь високопосадовці: перший заступник глави Секретаріату Президента України Юрій Єхануров, заступник міністра культури і туризму України Тимофій Кохан, заступник міністра культури Російської Федерації Павло Хорошилов, радник-посланник посольства Російської Федерації в Україні Всеволод Лоскутов.

Серед інших глядачі тепло зустріли народного артиста Росії Дмитра Назарова, який прочитав уривок з п’єси Антона Чехова «Дядя Ваня», та актора Малога театру Росії, народного артиста Росії і України В’ячеслава Єзєпова, котрий зіграв головну роль у виставі «Насмішувате моє щастя». До речі, майже тридцять років тому він уперше виконував цю роль саме на сцені Театру імені Лесі Українки.

Я глибоко переконаний, що унікальний, неперевершений доробок Антона Павловича назавжди залишиться у скарбниці світового мистецтва. Епоха панування творчих ідей великого майстра слова підтвердила непересічне значення чеховських художніх відкриттів.

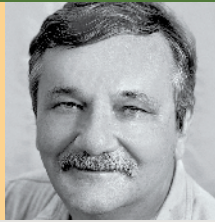
УКРАЇНА ТЕАТРАЛЬНА ВІДЗНАЧАЄ 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АНТОНА ПАВЛОВИЧА ЧЕХОВА

№	Театр	Вистава
1.	Урочисте відкриття року Антона Чехова в Україні Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки	Привітання від представників офіційної делегації та митців, серед яких – перший заступник глави Секретаріату Президента України Юрій Єхануров, заступник міністра культури і туризму України Тимофій Кохан, заступник міністра культури Російської Федерації Павло Хорошилов, радник-посланник посольства Російської Федерації в Україні Всеволод Лоскутов, народний артист Росії, актор МХАТу імені Антона Чехова Дмитро Назаров, генеральний директор і художній керівник Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки Михайло Резнікович. «Насмешливое мое счастье»
2.	Вінницький обласний український академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського	«Дядя Ваня»
3.	Дніпропетровський державний театральний-художній коледж	«Маленькі комедії» (за творами драматурга)
4.	Дніпропетровський міський молодіжний театр-студія «Вірімо!»	«Чайка»
5.	Дніпродзержинський міський музично-драматичний театр імені Лесі Українки	Вистава-жарт (за водевіями «Пропозиція», «Ведмідь»)
6.	Донецький національний академічний український музично-драматичний театр	«Три жарти» (за водевіями «Пропозиція», «Ювілей», «Ведмідь»)
7.	Київський академічний Молодий театр	«Дядя Ваня»
8.	Київський академічний театр драми і комедії на Лівому березі Дніпра	«26...» (за п’єсою «Лісовик»)
9.	Київський академічний драматичний театр на Подолі	«Дядя Ваня»
10.	Київський академічний театр юного глядача на Липках	«Чайка»
11.	Кримський академічний російський драматичний театр імені Максима Горького	«Смешные истории» (за водевіями «Пропозиція», «Ювілей», «Ведмідь»)
12.	Кримськотатарський академічний музично-драматичний театр	«Лавка антиквара» (за водевіями «Ювілей», «Ведмідь»)
13.	Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр	«Одружитесь! Або йдіть до дідька» (за водевіями «Освідчення», «Ведмідь»)
14.	Луганський академічний обласний російський драматичний театр	«Дядя Ваня»
15.	Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької	«Розповідь незнайомого», «Дядя Ваня», «Дім з мезоніном», «Дама з собачкою», «Вітрогонка», «Про кохання»; одноактні камерні вистави, об’єднані під назвою «Перечитуючи Чехова» – «Аріадна», «Іонич»
16.	Львівський академічний театр імені Леся Курбаса	«Вишневий сад»
17.	Львівський академічний духовний театр «Воскресіння»	«Вишневий сад», «Три сестри»
18.	Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії	«Чайка»
19.	Миколаївський академічний художній російський драматичний театр	«Дядя Ваня», «Руководство для желающих жениться»
20.	Одеський академічний російський драматичний театр	«Дядя Ваня», «Чайка»
21.	Полтавський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Миколи Гоголя	«Вишневий сад»
22.	Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр	«Вишневий сад»
23.	Севастопольський академічний російський драматичний театр імені Анатолія Луначарського	«Іванов»
24.	Сумський обласний театр драми і музичної комедії імені Михайла Щепкіна	«Благі наміри», «Дядя Ваня»
25.	Сумський обласний театр для дітей та юнацтва	«Ведмідь», «Про шкоду табака»
26.	Харківський академічний український драматичний театр імені Тараса Шевченка	«22 поцілунки, 4 млості та 1 мігрень» (за водевіями «Сватання», «Лебедина пісня», «Ведмідь»).
27.	Харківський академічний російський драматичний театр імені Олександра Пушкіна	«Чайка»
28.	Харківський державний академічний театр ляльок імені Віктора Афанасьєва	«Простые истории», Соната быстротечного времени: «Дама с собачкой», «Черный монах», «Скрипка Ротшильда»
29.	Харківський центр сучасного мистецтва «Нова сцена»	«Чайка, или 1600 кг любви»
30.	Харківський театр «P.S.»	«Він, вона і тому подібне» (за водевіями «Сватання», «Ведмідь»)
31.	Чернігівський обласний Молодіжний театр	«Іванов», «Вишневий сад», «Три сестри», «Чайка»
32.	Ялтинський театр імені Антона Чехова	«Три сестри» (міжнародний проект)

Протягом 2010 року відбудуться заходи, присвячені ювілею Антона Чехова:

- III Міжнародний фестиваль «Театр. Чехов. Ялта» (м. Ялта, вересень);
- Міжнародний театральний фестиваль «Зустрічі в Одесі» (м. Одеса, вересень);
- Міжнародний театральний фестиваль моновистав жінок-актрис «Марія» (м. Київ, вересень).

заслужений журналіст
України, редактор
рубрики «Постаті»
Анатолій СИТНИК

хроніка

■ ДЕНЬ СОБОРНОСТІ

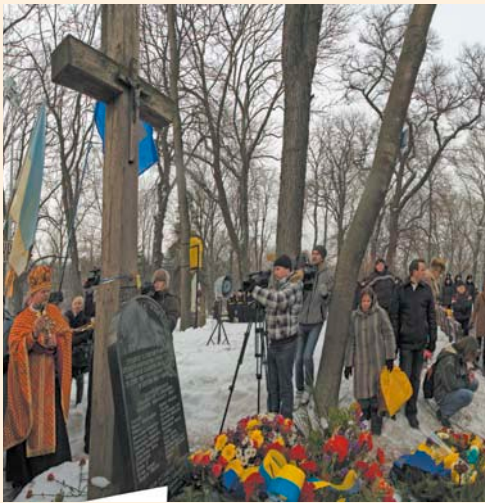
22 січня в Національній опері України відбулася урочиста культурно-мистецька акція з нагоди Дня Соборності України.

Президент України Віктор Ющенко виголосив промову. Почесні звання і державні нагороди отримали найкращі представники української громадськості, творчої та наукової інтелігенції. Звання Героя України був удостоєний Степан Бандера.

У концерті виступили Національний оркестр народних інструментів України, Національний заслужений академічний український народний хор імені Григорія Верьовки, Національна заслужена академічна капела України «Думка» та інші майстри мистецтв.

■ ГЕРОЇ КРУТ НЕ ЗАБУТИ

У День пам'яті героїв Крут – 29 січня – відбулися заходи з ушанування молодих бійців, які загинули в боротьбі за незалежність України.

У Києві до Пам'ятного хреста героям Крут на Аскольдовій могилі поклали квіти Президент України Віктор Ющенко, прем'єр-міністр Юлія Тимошенко, секретар РНБО Раїса Богатирьова, глава Секретаріату Президента України Віра Ульянченко, міністр закордонних справ Петро Порошенко, представники київської міської влади.

Глава держави також здійснив робочу поїздку до Чернігівської області, де поклав квіти до Меморіалу пам'яті героїв Крут і взяв участь у мітингу з нагоди 92-ї річниці трагедії.

■ СКОРБОТНА ХОДА

Скорботну ходу від метро «Арсенальна» до Пам'ятного хреста героям Крут, а також панахиду й мітинг влаштували на Аскольдовій могилі Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка спільно з Міністерством оборони, якому передано музей і Меморіал пам'яті героїв Крут, КМДА, національно-демократичними організаціями та громадськістю міста Києва.

У Центральному будинку офіцерів Збройних сил України відбувся літературно-мистецький вечір.

Наталія ЗІНЧЕНКО
Фото Юрія ШКОДИ

«ЛЕВІТАЦІЯ» ВІКТОРА СИДОРЕНКА У НЬЮ-ЙОРКУ

Із 5 по 20 лютого в інтелектуальному клубі National Arts Club у Нью-Йорку (США) триватиме виставка сучасно-го українського мистецтва.

Галерея Тетяни Миронової презентує роботи прогресивного contemporary-проекту «Левітація» Віктора Сидоренка: живопис, скульптура та графіка. Це – чоловічі постаті (автопортрети) червоного кольору, які літають у повітрі, – своєрідний символ людини із СРСР, котра після розвалу тоталітарної країни раптово відчуває внутрішню свободу й може реалізувати свої таланти і мрії.

Галерея також представить творчість Оксани Мась, Романа Жука, Анни Криволап, Олександра Бабака і Сергія Гає.

«ДІАЛОГИ З КЛІТКИ»

У Малому залі Національного палацу мистецтв «Україна» за підтримки Київського інституту бізнесу і технологій відбулася прем'єра вистави «Діалоги з клітки» за п'єсою Олександра Костинського.

Постановка – новий крок на шляху реалізації програми художнього керівника Палацу мистецтв народного артиста України Миколи Мозгового зі створення центру театральних концертних проектів. Так, у березні 2009 року відкрився Малий зал Палацу, на базі якого почала працювати твор-

ча лабораторія малих форм «СОМЕДИУМ» під керівництвом Ігоря Шуба. «Діалоги з клітки» – перший результат її роботи.

НОВИЙ ВІДЕОРОЛИК РУСЛАНИ

Українська співачка Руслана за підтримки Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні зняла новий соціальний відеоролик проти торгівлі людьми.

За даними ООН сьогодні понад 12 мільйонів осіб у світі перебувають у рабстві. Близько 800 тисяч людей щороку продають у чужі країни для примусових робіт. 80% жертв становлять жінки, кожна друга з яких неповнолітня. Як повідомляє Інтерпол, торгівля людьми дає злочинцям близько 19 мільярдів доларів прибутку щороку.

«Я закликаю всіх не залишатися байдужими і звернути увагу на причини й джерела сучасного рабства», – зазначила Руслана.

НАШІ У СЕРЕДЗЕМНОМОР'І

Донецький академічний театр опери та балету імені Анатолія Солов'яненка став основним учасником програми VII Міжнародного оперного фестивалю в місті Марбелья (Іспанія). Донеччани привезли вистави «Кармен» Жоржа Бізе, «Євгеній Онегін» Петра Чайковського, «Ріголетто» й «Фальстаф» Джузеппе Верді, а також Дев'яту симфонію Людвіга ван Бетховена.

Разом із українськими вокалістами головні партії виконували відомі співаки з Іспанії Ельвіра Белен, Густаво Казанова, Антоніо Перес-Ірансо, Карлос Альмагуер, Луїс Канзіно та японка Міккі Морі. За диригентським пультом стояли Володимир

Врублевський (Донецький театр), Віктор Лемко (Краківська опера) та їхній іспанський колега Сергіо Алапонт.

Валентин СЛАВКО
На знімку: сцена з опери
«Кармен» Жоржа Бізе

ПІВСТОЛІТТЯ СТУДІЇ АНІМАЦІЇ

Нещодавно студія «УКР-АнімаФільм» відзначила 50-річчя. З цієї нагоди у київському Будинку кіно Національної спілки кінематографістів України відбувся урочистий вечір.

Привітання колективові надіслав Президент України Віктор Ющенко. Найкращі представники творчого складу студії отримали почесні звання.

На заході була присутня голова Державної служби кінематографії України Ганна Чміль, яка вручила працівникам закладу високі нагороди.

ВІД ТРИПІЛЛЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Із 21 січня до 7 лютого у приміщенні Центрального будинку художника в Києві тривала мистецька експозиція «Україна від Трипілля

до сьогодення в образах сучасних художників». Бінале уже вчетверте проводиться Міністерством культури і туризму України та Національною спілкою художників і приурочена до Дня Соборності України.

На виставку було відібрано 240 творів митців із усіх куточків держави, які у хронологічному порядку відтворюють основні періоди нашої історії – від доби Кам'яної Могили, Трипілля, Київської Русі, козацчини до революції 1917–1922 років, радянського періоду, часу незалежності.

ВРЯТОВАНІ СКАРБИ

Із нагоди 10-річчя утворення Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України на території меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» за підтримки Міністерства культури і туризму України відкрито виставку культурних цінностей, повернутих в Україну протягом 2000–2009 років – «Врятовані, збережені та повернені».

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

подовжує прийом заявок на участь у конкурсі з визначення вітчизняних гастро-лерів, для підтримки яких передбачається надання коштів, що надходять від збору на проведення гастро-льних заходів до спеціального фонду Державного бюджету України.

Заявки (у двох примірниках) на участь в конкурсі приймаються до 02 квітня 2010 року за адресою: 01601, м. Київ, вул.Франка, 19. Міністерство культури і туризму України, Управління мистецтв і освіти. Відповідальний за приймання документів – Жаркова Олена Олександрівна. Телефони для довідок: 234–09–07, 234–79–11.

Детальну інформацію дивіться в номері № 03/04.

редактор рубрики
«Сучасна музика»
Наталія ЗІНЧЕНКО

репортер

Мистецький Eurotrip

Наталія ЗІНЧЕНКО

На запрошення пасторського центру «Корда Корті» Ватикану та Підкарпатської хоругви Союзу харцерів Польщі напередодні православного Різдва дитяча мистецька «збірна» України вирушила до Європи. Підготувала цей eurotrip (євротур) для юних талантів Федерація дитячих організацій України

А показати світові й справді було що. Принаймні зразковому вокальному колективу «Контраст» Васильківської школи мистецтв (керівник – учитель вищої категорії Тетяна Дзюбенко).

У репертуарі ансамблю шестиголосий акапельний спів – колядки, щедрівки в авторській обробці двох Тетян – Дзюбенко й Зульфугарової, є і прадавні українські народні пісні XIV століття, також в авторській обробці, і, безперечно, пісні народів світу мовою оригіналу – італійською, французькою, польською, англійською...

Закордонні гастролі для «Контрасту» не дивина. Вони вже об'їздили чи не всю Європу. Лише торік їм аплодували Чехія, Словаччина, Польща, Німеччина.

Діти неодноразово перемагали і на міжнародних змаганнях: Гран-прі на конкурсі італійської пісні «Триколоре» в Італії, золотий диплом на конкурсі «Бісерна обала» в Чорногорії, I місце на «Різдвяних зустрічах» у Польщі, неодноразові перемоги «Понтійської арени» в Севастополі, Гран-прі «Перлина Гурзуфа» в Артеку, I місце на Міжнародному співочому конкурсі в Генічеську тощо.

ЗА БЛАГОСЛОВЕННЯМ – ДО ВАТИКАНУ

Нині вокалісти вирушили до Ватикану – за благословенням папи римського Бенедикта XVI. А ще за тим, щоб подарувати свої пісні українською та італійською всім, хто приїде на свято Трьох королів, що його відзначає католицька громада напередодні православного Різдва.

Цей день у Римі називають ще й днем баби Яги. Вона добра, адже приносить слухняним дітям подарунки. Тож святкують його і в церквах, і на площах міст Італії.

Зранку паломники зазвичай відправляються до базиліки Ватикану на месу, яку проводить папа римський.

Дітей приймали у Гостьовому домі Ватикану, а також надали запрошення на месу, після якої відбулося благословення.

Тих, кого не вмістив собор, і хто слухав месу на площі (а це понад 100 тисяч прихожан), папа благословляв із

вікна своєї резиденції. На жаль, після того, як його збила з ніг релігійна фанатичка він більше не виходить на площу.

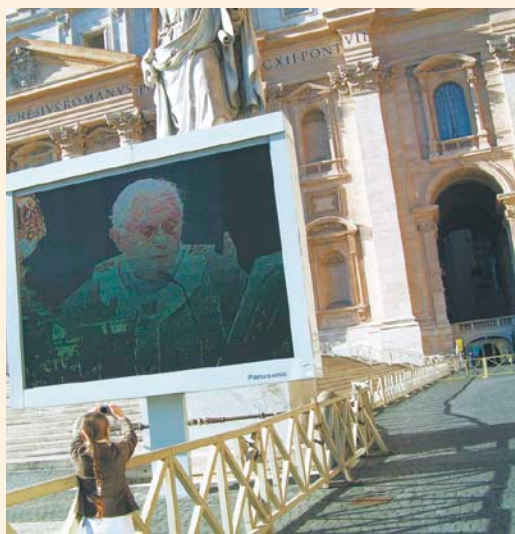
На вечері, який в Україні називають Святвечором, українські вокалісти виступили в соборі Святого Духу.

Прозвучали колядки, щедрівки, народні пісні, апофеозом стала «Аве Марія» українською та італійською у виконанні Насті Варги.

ЗА НАТХНЕННЯМ – ДО ШТРАУСА

До Риму дісталися не одразу. Шлях лежав через Польщу, де потрапили у хуртовину, а схід снігової лавини з гір затримав автобус на кілька годин. Тож Словаччину побачили тільки пізно вночі. Але Відень, де народився король вальсу Штраус, де творив Моцарт і Гете, діти оглянули зранку.

Пам'ятник Штраусу знаходиться у парку, де проводять

На фотознімках: урочиста меса свята Трьох королів. Базиліка Ватикану; фото на згадку про папу римського; пам'ятник Штраусу у Відні; Париж із Ейфелевої вежі

репортер

На фотознімках: у віконці своєї резиденції – папа римський; давні руїни Рима; «Цими сходами дефілюють манекениці», – розповідає Ванда Гасперович

улітку музичні вечори – як у Маріїнському в Києві. Бразила маленьких мандрівників яскрава святкова ілюмінація та найпотужніший у світі природничо-історичний музей міста.

ЗА ЕКСКЛЮЗИВОМ – ДО КАВ'ЯРНІ ГОГОЛЯ

Екскурсію давнім Римом провела президент Центру російської культури в Римі, викладач російської мови в Римському університеті, доктор Ванда Гасперович. Пані Ванда розповіла про історію міста, показала Колізей і Пантеон, музей Вагикану, базилики і собори Риму, сходи Форуму, на яких було вбито Юлія Цезаря. Бачили і котів, які живуть на руїнах давнього міста. Їх підготовують усі мешканці, аби не розплодилися в історичних будівлях миші.

Завітали й до кав'ярні, де зазвичай любив пити каву Гоголь і всередині якої є йому пам'ятник. Згадала екскурсовод і про Брюллова, який також жив і працював у Римі і написав тут свою знамениту картину «Останній день Помпеї».

Пані Ванда пообіцяла надати газеті «Культура...» свої авторські публікації про невідомі місця перебування Гоголя в Італії.

ЇХАЛИ МИ, ЇХАЛИ...

Репетиції колективу тривали під час подорожі в автобусі. Діти співали тихенько, ввічливо. Аби не заважати водіям. Адже маршрут був досить складним: то засніженими Татрами – до Словаччини, то високими Альпами – до Рима.

У Ватикані разом із дітьми заспівав і польський екскурсовод – керівник центру міжнародних програм дітей та молоді Підкарпатської хоругви Союзу харцерів Польщі Ян Стефуньо. Він приємно вразив не тільки чудовим голосом, а й знанням великої кількості українських пісень.

Як виявилося, понад 30 років возить екскурсії світом. Знає чи не всі європейські мови і ледь не кожен вулицю в столицях європейських країн.

Та найбільше пан Ян здивував дітей знаннями мови тварин, якою він спілкувався у них на очах у Відні, Римі, Парижі чи Брюсселі.

Із Ейфелевої вежі Ян показав Париж, у Луврі підвів до Мони Лізи, Ніки Самофракійської та Венери Милосської, побачили діти всі три тріумфальні арки столиці Франції.

Та діти є діти. На площі Конкорд, їх найбільше вразило чортове колесо між Тюільрійським садом та Єлисейськими полями, а зовсім не тритисячолітній Луксорський обеліск із Єгипту. А ще – Діснейленд, зведений за 40 кілометрів від Парижа. І хоча 42 атракціони діти за день, звичайно ж, не встигли навіть оглянути, та Ян підказав «найкрутіші»: космічні гірки в «Місії-2», із обертом на 360 градусів, та вагончики Indiana Jones and the Temple of Peril.

ІЗ КОНЦЕРТОМ ДО ДОМУ РОМОСУ SPOLECZNEJ

У Бельгії пішов сніг, якого не було тут майже 10 років. Він супроводжував групу під час подорожі Німеччиною і Польщею. У Польщі побували в Кракові і рідному місті нашого екскурсовода Яна Стефуньо – Жешу-

ві. Діти не могли не помітити, що ліхтарі кожної вулиці Жешува мають своє ексклюзивне освітлення і забарвлення. По дорозі до міста юні мандрівники склали пісню про «крутий» маршрут і презентували її крутому екскурсоводу Яну.

А на завершення подорожі «Контрасти» дали концерт у Жешуві у Домі Ромосу Sprocznej (будинок допо-

моги людям з особливими потребами). Виступ гурту був тепло сприйнятий, дітей обдарували чудовими новорічними подарунками.

На фотознімках: «Контрасти» в соборі Святого Духу; на концерті в Жешуві у Домі Ромосу Sprocznej; у Парижі на площі Конкорд; у соборі Святого Петра

Фотознімки авторки

лауреат премії імені
Володимира Маяковського,
редактор рубрик
«Світова культура», «Література»
Наталка БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

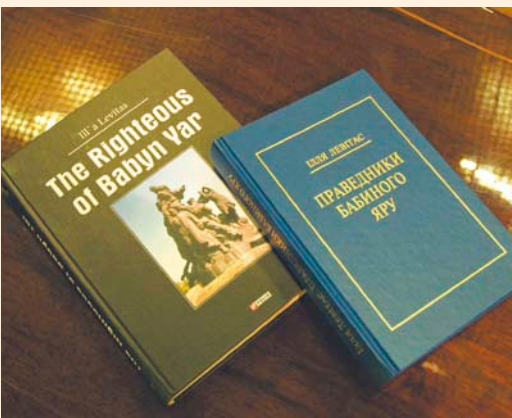
пам'ять

■ КНИГА НАШОЇ ПАМ'ЯТІ

Книга «Праведники Бабиного Яру» вперше видана російською мовою 2002 року. У 2008-му вона вийшла українською, а 2009-го – англійською. Автор – заслужений працівник культури України, президент Ради національних товариств України, президент Єврейської ради, головний редактор газети «Єврейські вісті» Ілля Левітас упродовж 30 років збирає відомості про трагедію Бабиного Яру, видає і упорядковує 20 книжок з історії єврейського народу. Нагороджений орденами «За заслуги» II та III ступенів.

Видання «Праведники Бабиного Яру» ініційовано Міністерством культури і туризму України. Українською мовою книгу видано Державним комітетом телебачення і радіомовлення України, а англійською – видавництвом «Фоліо» (Харків).

На фотознімках: Ілля Левітас та його книги

Символи трагедії Голокосту

Марина ШЕВЧЕНКО,
завідувачка науково-дослідного відділу меморіального комплексу

27 січня до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту в меморіальному комплексі «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» презентували книгу Іллі Левітаса «Праведники Бабиного Яру»

Як відомо, 1953 року в Ізраїлі Інститутом пам'яті Яд ва-Шем було запроваджено звання «Праведник народів світу», що його присуджують людям різних національностей, котрі, жертвуючи власним життям і життям своїх родин, рятували від смерті євреїв під час Другої світової війни.

Україна – єдина країна світу, де від 1988 року фонд «Пам'ять Бабиного Яру» (голова – історик і журналіст Ілля Левітас) затвердив власні почесні звання «Праведники України» і «Праведники Бабиного Яру» для тих громадян (переважно етнічних українців), які рятували від гітлерівських окупантів своїх співвітчизників-євреїв.

Таких понад 4 тисячі в Україні і 605 – у Києві. І хоча дуже багато з них, на

жаль, уже пішли від нас, – імена праведників, як і світла пам'ять та вдячність нащадків, лишаються з ними і після смерті.

Бабин Яр – не тільки місце на карті української столиці, а й символ великої гуманітарної катастрофи людства і боротьби з фашистською ідеологією, що стоїть поруч із таким трагічним символом, як Аушвіц-Біркенау (Освенцим, Польща) – концтабір смерті, день звільнення якого, 27

січня, і було проголошено Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй Днем пам'яті жертв Голокосту. Знаково, що цей табір визволяла дивізія під командуванням українця – генерала Василя Петренка, а ворота відкривав єврей – майор Анатолій Шапіро.

Про це говорили автор книги «Праведники Бабиного Яру» Ілля Левітас, заступник міністра культури і туризму Тимофій Кохан, Надзвичайний і Повноважний Посол

Держави Ізраїль в Україні пані Зіна Калай-Клайтман, керівник відділу культури, освіти та національних меншин посольства Німеччини в Україні Гарольд Герман, голова ради з питань етнонаціональної політики при Президенті України відомий дипломат Геннадій Удовенко, Герой України, голова Української всевітньої координаційної ради поет Дмитро Павличко, академік НАН України Сергій Комісаренко, заступник голови Київської міської державної адміністрації Сергій Рудик, ведуча презентації, заступник генерального директора музею Любов Легасова та інші достойники.

Супроводжувала захід виставка «Праведники Бабиного Яру», створена до події співробітниками Меморіалу.

На фотознімках: під час презентації, Зіна Калай-Клайтман, Гарольд Герман

Фото Юрія ШКОДИ

ПРИНАГІДНО

Голокост – термін, яким світова історіографія називає геноцид євреїв, здійснюваний нацистами в роки Другої світової війни. За статистикою, фашисти закатували 6 мільйонів євреїв, з-поміж них півтора мільйона дітей. В Україні загинуло 1 мільйон 600 тисяч євреїв, з них десятки тисяч – у Бабиному Яру.

Із резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 1 листопада 2005 року: «Голокост, що привів до винищення однієї третини євреїв і незліченних жертв з числа представників інших меншин, завжди служитиме всім народам застереженням про небезпеки, які приховують у собі ненависть, фанатизм, расизм і упередженість».

Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до год. 8 ранку при вул. Мельника — Доктерівській (коло кладовища).

Всі повинні забрати з собою документи, гроші, білизну та інше. Хто не підпорядкується цьому розпорядженню буде розстріляний.

Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний.

Нагрудний знак для політичних осіб єврейської національності. 1941-1944 рр.

заслужений журналіст України,
редактор рубрик «Державна мова»,
«Постаті», автор циклу
«Невизнані слова»
Іван МАЛЮТА

постаті

■ АТЛАНТ

Мужністю кожна картина позначена –
Пише вустами Микола Бідняк.
З гідністю Майстер іде за призначенням,
Навіть ім'я в чужині не міняв.

Ми ще хворіємо самоприниженням –
Першою з малоросійських недуг.
Може, отак до прозріння наближує
Маляр канадський. Земляк-відчайдух.

Буде держава – і будемо визнані,
В рідному слові відбудемось ми.
Навіть з Чорнобилем – вічною тризною...
Ангел над Львовом звитягу сурмить.

Знаний у світі, Маєстро засвідчує:
– Наш емігрант-українець – атлант.
Той, що підтверджує, іноді з відчаєм –
Від України у нього талант.

Іван МАЛЮТА

На знімку:
автопортрет Миколи Бідняка

Натюрморт «Спомин».
Полотно, темпера.
1993 року

Повперед українського мистецтва

Іван МАЛЮТА

**Першого лютого
Миколі Бідняку –
знаному у світі митцю-
патріоту, лауреату
Національної премії
України імені
Тараса Шевченка
виповнилося б 80 років.
З цієї нагоди в
Національному музеї
Тараса Шевченка
відкривається
виставка його творів**

Доля випробувала й гартувала його іще з ранніх літ. Гейби ввіряла на міцність, придатність до особливої місії.

Народився Микола Бідняк 1930 р. в Торонто (Канада), в родині емігранта Петра з Буковини. Невдовзі батько привіз його до села Ленківці, що неподалік міста Чер-

нівці. Проживав у рідного дядька Василя, котрий згодом усиновив його.

Перебуваючи в середовищі національно свідомих українців, хлопчина переймався почуттям гордості за глибоку, прадавню історію нашого народу, самобутні звичаї і традиції. Власне ці кілька років заклали, напевно, підґрунтя його особистості як митця з українською ментальністю, тяжінням до національної тематики.

Вибух на буряковому полі в Німеччині 1945 р., що позбавив підлітка обох рук, здавалося, поставив хрест на мрії стати художником. Але названим батькам вдалося вивезти здібного хлопця до Канади, де він здобував професійну мистецьку освіту. Попри те, що малював, затискаючи пензель вустами.

Кілька віх із поступу митця

Ще коли студіював у Провінційному інституті технології та мистецтв у Калгарі, що його закінчив із відзнакою, створив (1953) полотно «Богун на полі битви»

І можна уявити дивування канадійців, коли молодий, безрукий митець вибирався на риштування й розписував вустами православний храм у Калгарі (1954), писав ікони у греко-католицьких церквах у Кітченері (1963), Ошаві (1965) та костюлі у Майлді Мей (1966).

До речі, цей потяг Миколи Бідняка до релігійної символіки дехто з дослідників простежує, починаючи з «Архангела Михаїла» (1965), до галицького «Ангела над Львовом» (1991). Але навіщо виокремлювати славнозвісну «Чорнобильську Богоматір» (1992)?

Своє обдарування майстер сповна заявив і в численних пейзажах, знову ж таки з пошуками оригінального бачення, іноді з модерним виображенням. У його галереї графічних портретів виділяються люди духовного державницького чину, як-от: княгиня Ольга, король Данило Галицький, гетьман Іван Мазепа, митрополити Андрій Шептицький та Йосип Сліпий, сотник

УСС Іван Андрух, творці гімну «Ще не вмерла Україна» – Павло Чубинський і Михайло Вербицький.

Микола Бідняк – член Міжнародної асоціації художників, які малюють вустами чи ногами. Єдиний українець у такій незвичайній творчій спілці, з осередком у князівстві Ліхтенштейн (в Альпах, між Австрією та Швейцарією). Завдяки підтримці названої асоціації картини митця виставлялися в багатьох країнах, з 1991 р. – в Україні.

Коли мені випадала приємна нагода спілкуватися з ним у виставкових залах, то час від часу переймало відчуття, що маю честь перебувати в товаристві... члена якоїсь королівської сім'ї чи принаймні поважного лорда. Але без зверхності-погорди. Настільки його струнка артистична постава, з чорним «метеликом» на білій сорочці, аристократично-вишукана елегантність гармоніювала з інтелігентною толерантністю, виваженістю висловів у розмові.

Коли ж надовго застигав у задумі за мольбертом, од нього віяло спокоєм велета, можливо, дитинно-наївного. В обох випадках біля нього бачилася жрицею самовіддана пані-галичанка, яка незмінно супроводжувала його,

готова будь-коли з'явитися на басистий поклик: «Марійо!»

Так, це була та сама співачка Марія Майчик, котрій 1989 р. на гастролях у Канаді він дарував квіти, з якою згодом одружився. Вона доклала чимало зусиль до популяризації його творів вже після смерті, упорядкувала разом із синами і домоглася видати великий альбом-дослідження життя й мистецького подвигу славетного майстра «Микола Бідняк» («Мистецтво», 2008). Автор тексту – доктор мистецтвознавства Володимир Овсійчук.

Останні роки Маєстро мешкав у Львові, де став членом Національної Спілки художників України, професором Львівської академії мистецтв, де зрештою пішов на вічний спочин (2000).

«За приналежність до української нації доводиться платити посиленним трудом, а іноді – кров'ю», – казав Микола Бідняк. І в цьому – вистраждана ним правда, якої уникають чимало співвітчизників-емігрантів. Він залишився самим собою, як сильна, національно свідомою особистістю, тим самим ніби був постійним, неофіційним представником українського мистецтва за кордоном.

редактор рубрик
«Богема», «Далі буде»
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

опера

Цигани Європи

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Нечувана річ! Вперше на пострадянському просторі саме в Україні втілено авторську версію комічної опери Йогана Штрауса «Циганський барон»

■ МУЗИКА, ЩО ЛЛЕТЬСЯ ІЗ СЕРЦЯ

Режисер-постановник «Циганського барона» Марк Крон (Нідерланди):

— Продюсери попросили мене зробити цей твір цікавим і для тих, хто традиційно ходить до опери, і водночас для молоді, якій зазвичай опера не цікава. Що, звичайно, неможливо! Я почав міркувати — а мені подобаються важкі завдання — і придумав поєднати традиційне бачення опери і сучасних глядачів. Я вважаю, що лише те може бути новим, що має певний стосунок до історії. Отже, я хочу на сцені об'єднати дуже молодих акторів, які могли б зіграти виставу з глибоким історичним значенням. Ніби співаки сьогодні розповідають історію з минулого. Спочатку ви бачите молодих людей на сцені, але потім, коли вони розповідають історію, перевтілюються в історичних персонажів.

— Головне у виставі — невмируща музика Йогана Штрауса, — підкреслює музичний керівник, головний диригент проекту Пітер Кокс (Нідерланди). — Музика до «Циганського барона» абсолютною фантастична. Була вона фантастичною сто років тому, десять — і буде такою ж у майбутньому. Це музика, що ллється із серця. У ній є тепло...

На знімку: режисер-постановник Марк Крон і головний диригент Пітер Кокс

■ В ІДЕАЛЬНОМУ ЗВУЧАННІ

Керівник проекту «Циганський барон» Сергій Проскурня:

— Відбувається безпрецедентний для Черкас і всієї України момент поєднання в одному міжнародному театральному проекті потужних мистецьких сил. Ми зібрали колосальний творчий потенціал. Тут режисери, музиканти, танцюристи, співаки, актори з Нідерландів, Австрії, Німеччини, Польщі. У Черкасах ми не просто поставили виставу, а втілили сучасною театральною мовою, з високими засобами театральності задум великого Йогана Штрауса.

Уперше на пострадянському просторі (у радянському цього теж не було) ви побачите і почуєте не оперету «Циганський барон» із обрізаними музичними номерами, великою кількістю діалогів, яких у композитора не було, їх написали замість нього радянські ідеологи. Ви почуєте в ідеальному звучанні твір, яким його задумав Штраус.

Зусиллями Міжнародного фонду оперних постановок легендарна вистава йде двома мовами — німецькою та українською, грають її два склади виконавців — вітчизняний та міжнародний.

Світова прем'єра відбулася у Черкаському академічному обласному українському музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка за сприяння мера міста Сергія Одарича, Міністерства культури і туризму України, управління культури і туризму Черкаської обласної державної адміністрації.

Побачене зачарувало публіку й дещо ошелешило театральний бомонд — адже до цього часу ніхто й повірити не міг у саму можливість здійснення гучної міжнародної театральної постановки в Україні.

У новому «Бароні» приємно дивує все. Оперу концептуально вирішено у гіперреалістичній манері, без традиційних напівказкових «красивостей». Завдяки авторській версії ніби дивися «іншого» Штрауса з незвичною музикою та сюжетом.

На диво гарні й голоси солістів-вокалістів, що їх ко-продюсери Сергій Проскурня та Здіслав Супеж зібрали з

усієї Європи. Партії виконують співаки з Нідерландів, Німеччини, Австрії, Бельгії та України. Солістів обирали на кастингу в Амстердамі.

Черкаська прем'єра подивувала ще й несподіваним подарунком: безпосередньо на ходу дії на сцені з'являвся режисер Марк Крон, коментував побачене (вистава йшла німецькою) й цікавився, що, на думку зали, можна поліпшити.

Наприкінці січня прем'єрою «Циганського барона» у голландському містечку Тіл (його ще називають яблучною столицею Голландії) почалася міжнародні гастролі Черкаської муздрами у країнах Бенілюксу. Глядацька зала, як і в Україні, була вщент заповнена. Голландці теж

аплодували стоячи та, як українці, не бажали відпускати акторів.

До речі: безпрецедентна постановка задумувалася як крок до євроінтеграції України. З огляду на реакцію публіки по різні боки кордону своєї мети Міжнародний фонд оперних постановок досягнув.

До восьмого лютого «Барон» гастролював у Гаазі, Роттердамі, Бреді, Льовені, Антверпені, Генті, Ейндховені та інших містах Бенілюксу. Після повернення на батьківщину в Черкасах заплановано прослуховування (кастинг). Прем'єра української версії «Циганського барона» відбудеться 27 березня 2010 року, коли відзначатимуть Міжнародний день театру.

Як готувалася вистава

Керівник міжнародного театального проекту «Циганський барон» Сергій Проскурня про історію безпрецедентної вистави:

— У жовтні 2008-го я запросив до Черкас свого партнера та ко-продюсера оперних постановок, імпресарію Здіслава Супежа, щоб познайомити з місцевим театром, його директором Володимиром Осиповим і запропонувати роботу над видатним

твором Штрауса. Гідним подиву став той факт, що нова постановка «Циганського барона» була запланована черкашанами саме цього сезону. Зірки виструнчилися на «параді успіху».

Ми із Здіславом зустрілися також із начальником управління культури і туризму Черкаської обласної державної адміністрації Лідією Нікітенко, яка гаряче підтримала реалізацію цього мистецького проекту.

Знаковою стала зустріч і з черкаським міським головою Сергієм Одаричем.

Оригінальні ноти Штрауса (вистава йде без купюр) ми одержали з Нідерландів.

До України завітала одна з найпопулярніших сьогодні художників з костюмів Марріт ван дер Бюргт (її відомі роботи — костюми до фільмів Пітера Грінуея), щоб на складах фірми «Текстиль-контакт» відібрати тканини для одягу.

Також до Черкас прибув знаний в Європі сценограф Карел Шпанхак (останнім часом переважно працює з режисером Кшиштофом Зануссі), щоб показати ескізи декорацій та зустрітися з виробниками й технічними службами театру.

головний редактор журналу
«Музика», редактор
однойменної рубрики
Ольга ГОЛИНСЬКА

музика

■ РОЗДУМИ НАПЕРЕДОДНІ ЮВІЛЕЇВ

У 2010 році Харківський театр опери і балету імені Миколи Лисенка святкуватиме три знаменні дати: 230-річчя першої музично-театральної вистави у місті, 135 років від першої вистави в стаціонарному театрі і 85 років театру як першої державної опери в Україні.

Сьогодні від фінансово-економічної кризи чи не найдужче потерпають оперні театри, особливо ті, які досі не мають національного статусу (а серед них і наш театр) і залежать від обласного бюджету. Тож ми чекаємо на свої свята з острахом і надією, що опера й балет не залишаться на узбіччі культурного життя.

А воно насичене подіями. Наприклад, до обласного бюджету закладено витрати на проведення фестивалів. Ніхто не проти поп-музики чи фольклору, але, враховуючи тяжкий період, можна було б частково відмовитися від таких заходів.

З метою створення сучасного оперно-балетного репертуару, вважаю, конче потрібно відновити систему держзамовлень, аби заохочувати композиторів до написання театральної музики.

Харківська школа вокалу високо цінується у світі. Утім, за останні роки невідповідність заробітної плати артистів їхньому професійному рівню призвела до того, що наш театр перетворився на кузню кадрів для інших. Провідних виконавців із Харкова залюбки запрошують на роботу відомі театри Іспанії, Італії, Німеччини, Франції, Японії, США. Ми пишаємося цим, але й шкодуємо за своїми вихованцями.

Задля підвищення іміджу нашої країни на міжнародній арені держава витрачає чималі кошти на всілякі програми, акції, створення відеокліпів... Та митці, – насамперед, представники академічних музичних жанрів, своєю майстерністю додають Україні більше авторитету, ніж усі абстрактні фільми і плакати разом. Ось куди слід вкладати бюджетні гроші, бо це, зрештою, сприяє і розквіту національного мистецтва.

■ ...І, ПОПРИ ВСЕ

Незважаючи на труднощі, труп Харківської опери має великий і різноманітний репертуар, гастролює країнами Європи, ставить нові спектаклі. Ми прагнемо, щоб кожна нашу прем'єру глядачі сприймали як непересічну подію. Саме такою, сподіваємося, стане вистава опери Миколи Лисенка «Енеїда». Гадаємо, що цього театрального сезону побачить світло рампи балет Адольфа Адана «Корсар». Уперше в історії театру хочемо порадувати наших глядачів оперетою – це «Летюча миша» Йогана Штрауса.

Щоб артисти-початківці відчували себе повноправними учасниками загального творчого процесу, рада головних фахівців театру вирішила створити малу експериментальну сцену, на котрій гратимуть як наша молодь, так і студенти оперної студії Харківського університету мистецтв імені Івана Котляревського. Упевнена, що саме креативний запал молодих надасть нам додаткового заряду енергії напередодні вагомих ювілеїв одного з найстаріших академічних колективів України.

Любов МОРОЗКО,
директор Харківського академічного
театру опери та балету імені Миколи Лисенка,
заслужений працівник культури України

«ФЕЯ» – зірка вокалу

Сергій КУЧЕРИНА

Співочих змагань юних «зірок» – не перелічити

Та, на відміну від поп-сових шоу, дитячий фестиваль-конкурс «ФЕЯ» у місті Южному Одеської області ставить за мету відродження й піднесення престижу академічного вокалу.

А ще варто розповісти про фестиваль імені Євгена Яценка (так розшифровується аббревіатура «ФЕЯ») як про гідний глибокої поваги материнський подвиг Тетяни Яценко. Жені – талановитому співакові з рідкісним голосом, було лише 20, коли він трагічно загинув.

Благодійний фонд імені Євгена Яценка підготував фестиваль усього за п'ять місяців. У ньому взяли участь юні співаки з Одеси, Києва, Іллічівська та Южного. Конкурс був проведений блискуче. Це засвідчив, зокрема, і заключний концерт переможців у день народження Євгена.

Земляки і сьогодні пам'ятають кожен із його п'яти сольних концертів. На один із них тоді ще п'ятнадцятирічний Женя зважився запросити завідувачку кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової, народну артистку України Галину Поливанову. «У Жені був контртенор – чоловіче сопрано, це унікальний голос», – пригадує пані Поливанова.

Та хлопчина розумів, що одних природних даних замало, і до занять музикою ставився як до головної справи життя. Недарма йому серед небагатьох обдарованих дітей призначили стипендію голови Одеської облдержадміністрації, він став лауреатом семи міжнародних фестивалів. На всеукраїнському конкурсі академічного співу «Українське бельканто» в Донецьку журі відзначило Женю спеціальним призом «відкриття фестивалю». А славетна

опера прима Євгенія Мірошниченко порадила Євгену продовжити навчання у Москві. 2002 року сімнадцятирічному юнакові посміхнулася фортуна. Професор Краківської музичної академії Войцех Ян Сметана запросив Женю до свого класу. Спочатку за навчання сплатив Одеський припортовий завод, та вже з другого семестру вчена рада академії призначила обдарованому чужоземцю державну стипендію Польщі. Його творче життя тількино починалося, коли сталося непоправне. До Жені приїхав батько, й вони вирушили у гори, аби помилуватися тамтешнім озером. Піднімалися стежкою над урвищем, син ішов слі-

дом за батьком, а коли той раптом обернувся, Жені поруч не було. Він лежав нерухомий на камінні під кручею...

Срібнодзвінний проникливий голос Євгена Яценка зберігся у запису на компакт-диску та у відеофільмі, що їх із великою любов'ю виготовили польські друзі. І ось тепер музичний педагог Тетяна Яценко разом із Одеською музикакадемією, Южненською міською радою, дирекцією Одеського припортового заводу, профкомом порту «Південний» та низкою інших організацій запалили рукотворну зірку під назвою «ФЕЯ».

Зірку, що має освітлювати шлях талановитим дітям.

На знімку: Євген Яценко

«Музика без меж»

У Дніпропетровській консерваторії імені Михайла Глинки відбувся Другий міжнародний фестиваль фортепіанного мистецтва «Музика без меж»

Його ініціатором та організатором є ректор вишу, піаніст, заслужений діяч мистецтв України Юрій Новиков

У концертних програмах, майстер-класах і науково-практичній конференції взяли участь відомі музиканти з України, Росії та Німеччини.

Мета фестивалю – активізувати творче спілкування викладачів і виконавців і водночас познайомити музичну спільноту Європи з досягненнями української національної фортепіанної культури.

В основу концепції музичного свята лягла ідея єднання. Як наголосив президент фестивалю Юрій Новиков, «музика не має кордонів, вона об'єднує всіх людей планети».

На знімку:
Юрій Новиков

редактор рубрик
«Музеї», «Діаспора»
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

діаспора: австралія

■ «ТРОЯНДА» РОЗКВІТЛА У ЛЬВОВІ

Союз українок Австралії бере активну участь у культурному житті країни, розвиваючи національні традиції.

При багатьох відділеннях союзу в австралійських містах створено танцювальні ансамблі, такі як «Троянда», який вдало виступає в українському середовищі.

Нещодавно колектив повернувся з України. Його виступи вітали у Львові та області.

■ ШКОЛЯРИ ІЗ СІДНЕЯ

Цю поїздку учні братської рідної школи імені Святого Андрія в Сідней, без сумніву, запам'ятають на все життя. Адже справдилася давня мрія: поїхати в Україну, яка прийшла до них казкою від материнської колоскової, від бабусиних, дідусевих розповідей, від уроків у рідній школі.

Діти вивчають українську мову, історію, традиції, звичаї нашого народу. Вивчають протягом десяти років у суботу – вільний в австралійських школах від занять день. Тобто вчаться тоді, коли більшість дітей в Австралії просто відпочиває. До речі, торік школі виповнилося 40 літ від дня заснування.

Українці з Сіднея побували в столиці нашої держави, милувалися красою її храмів, музеїв, вклонилися пам'яті Тараса Шевченка і поклали квіти на його могилу на Чернечій горі в Каневі, відвідали найвизначніші куточки Львова, Трускавця, Івано-Франківська, Яремчі, Чернівців, Кам'янець-Подільського, Почаєва.

■ АНДРІЇВСЬКА ЦЕРКВА В МІНІАТУРІ

В етнографічному музеї історичних мініатюр «Кокінгтон Грін Гарденз» відкрито макет київської Андріївської церкви.

В урочистій церемонії, що пройшла в рамках реалізації плану заходів по забезпеченню світового визнання Голодомору в Україні 1932–33 рр. геноцидом українського народу, взяли участь священнослужителі українських церков, які провели спільне освячення споруди. Також пролунали вітальні промови представників української громади та посла України.

Реалізація спільного українсько-австралійського проекту сприятиме пропагуванню культурно-історичної спадщини України серед населення Австралії.

Із того боку екватора

Ніна БАЙ,
член Національної
спілки журналістів

На П'ятому континенті я мала надзвичайно цікаву зустріч з активістами української громади в Сідней. Організувала її адміністратор у справах зв'язків з урядом Австралії, голова Крайової управи Союзу українок Австралії Христина Сивенька-Бейлі

Спілкування розпочалося зі знайомства із життям українців Австралії.

Затамувавши подих, слухала розповіді секретаря Крайової управи Валентини Домазар, президента Української жіночої асоціації (Нова Південна Валія) Наталки Ткаль, секретаря Суспільної опіки імені Кононенка у Сідней Ірини Круцько та інших, які доповнювали одна одну, вимальовуючи картини по-

движницького життя українця на чужині.

Торік у вересні виповнилося 60 літ із часу створення Союзу українок Австралії. Так, саме 1949 року в містечку Ковра за ініціативою Інни Пеленської, Любові Гаєвської та інших засновано одну з перших організацій.

Саме там був табір, де з маленькими дітьми жили жінки, чоловіки яких два роки відпрацьовували контракт (такою тоді була вимога австралійського уряду для новоприбулих).

Тож жінки взялися за організаційні питання. Насамперед вони створили українську школу, де діти вивчали всі предмети, а також оволодівали мистецтвом танцю.

Приємно, що й серед українок Австралії є чимало видатних постатей.

Згадаймо хоча б першого почесного консула України в Австралії Зіну Боте, яка своєю важкою працею заряди сиріт отримала офіційне визнання як «Мати дітей Чернобиля».

Не менш важливою є благодійна робота. Зокрема, відділ Суспільної опіки імені Кононенка у Сідней на чолі з Антоніною Війтович надає грошову допомогу гімназії у Феодосії, суспільній службі у Миколаєві та Союзові українок у Севастополі, а також виділяє стипендії студентам і передплачує щорічно 85 примірників журналу «Світ дитини».

Суспільна опіка Союзу українок Південної Австралії виконує схожу роботу: через фірму «Міст» надсилає продукти та гроші до дитбудинків у Криму, Харкові, Львові тощо.

Союз українок Вікторії допомагає Інституту педіатрії, гінекології та акушерства в Києві, реабілітаційному центру для дітей у Дніпродзержинську, школам та бідним родинам.

Сідней – Київ

На знімку:
Христина Сивенька-Бейлі

Митці у громадському житті

На хвилях українських імігрантів до Австралії (1948 р.) прибуло і чимало акторів, співаків, художників

Деякі з них студіювали в Україні чи Польщі. Умови були нелегкі. Та, незважаючи на труднощі, українська діаспора Австралії одразу почала організовувати громадське й культурне життя. Ще за часів тимчасового таборування в Батерсті Леонід Денисенко зумів улаштувати виставку своїх творів – 150 карикатур, які оглянули понад 3000 відвідувачів.

Багатьом митцям удалося нетрадиційно проявити свій хист. Приміром, Стефан Мисько при своїй хаті побудував власну галерею Misko Art Studies Gallery, яку відкрила дружина прем'єр-міністра Джона Гортона 1978 року. Тут експонувалися не тільки твори Миська, а й інших українських художників.

Уперше 1987 року до Австралії зі своїми творами прибув Іван Марчук. Відтоді його ім'я стало відомим у світі.

2000 року до Австралії запросили Ніну Саєнко та Володимира Гарбуза, які презентували свої полотна та твори інших митців на виставці «Подих з України» в галереї міста Параматті.

2003 року спілка вітала до Австралії маляра Володимира Воронюка, який мав персональні виставки в Сідней й Мельбурні.

Тарас МАДЕЙ,
член Спілки українських
образотворчих митців Австралії

СПЕЦІАЛЬНА ТЕМА

Ті, що йдуть по воді...

Сергій МАРЧЕНКО

Відколи Михайло Іллєнко подався із друзями у подорож – світ став ближчим. Босфор, Дарданелли, Егейське море, Афіни – ці відомі на мапі місця набули для нас, його колег, приятелів та рідних незнані раніше конкретики. Тепер майже щодня один у одного запитуємо: які новини, чи є зв'язок, де зараз яхта?

Другий дзвінок – ще перед Новим роком – застав мене прямісінько на мосту Патона у маршрутці. Михайло розповів про сильний шторм уночі перед Босфором, куди заходили без вітрил, по GPS-навігатору, і низка прибережних вогнів з'являлася лише на мить – «Купаву» то вивисувало метрів на п'ять, то хвилю кидало вниз – і берег зникав. А потім, як зайшли у бухту острова Скирос, попадали втомлені важким переходом, а грецькі кози із дзвіноч-

ками на шії стрибали по горах і заважали відпочинку...

Ці зворушливі перипетії подорожі на тлі засніженого Дніпра та лаврських схилів здавалися новітнім продовженням Гомерової «Одіссеї», і похід аргонавтів за золотим руном уже не здавався таким далеким і міфічним. Я щось перепитував, напівсонні пасажери маршрутки, розбуджені несподіваними деталями розмови, почали прислухатися.

А найперший дзвінок чули майже всі колеги кафедри кінорежисури та кінодраматургії Інституту екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого: «Пройшли митницю, починаємо віддалятися від Очакова. Поки існує зв'язок, телефонуємо рідним та друзям...» Михайло перед подорожжю жартував: «Тепер у вас буде привід щоразу піднімати келих за тих, хто у морі».

Який там аеропорт, який Бориспіль: у Києві отак просто можна зійти на палубу дев'ятиметрового вітрильника, і че-

рез певний час – ти вже біля Парфенону. В Афінах Михайло зустрівся зі своїм вгівківським однокурсником Фотосом Ламбриносом, користуючися його інтернетом, відправив перші знімки й листа.

«Спочатку вітер був помірним, та ближче до ночі розгулявся шторм і почався дощ. Ніч, день, а потім ще одну ніч пориви вітру сягали 36 вузлів. Знімати було неможливо – у такі моменти виручав невеличкий цифровий фотоапарат, який під час дощу можна було сховати під куртку. Вранці, після контакту з морською водою, довелося реанімувати апаратуру зв'язку й лагодити кріплення на шоглі. На виході з Дарданелл погода знову погіршилася – прямуємо на протоку Дорос. Перший удар грози був коротким і лишив на півнеба розкішну райдугу, друга атака тривала півтори доби, і знову було не до зйомок – нічний дрейф. Лише остання ранкова хвиля на згадку – і ми вже у Греції. Знову ремонт, і знову просушування речей у бухті острова Скирос. Перед протокою Дорос – Егейське море втомилосся. Не часто можна вийти на палубу з камерою...»

Нещодавно редакція отримала подорожні нотатки Михайла, які й пропонуємо нашим читачам.

Останні новини про подорож можна знайти на сайті Київського яхт-клубу: <http://www.yachtclub.kiev.ua/>

«Культура...» – генеральний інформаційний спонсор навколосвітньої вітрильної експедиції «Купави»

Фотознімки команди «Купави»

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

«Купава»: Нотатки з орбіти

Михайло ІЛЛЕНКО

Ніколи не бував у космосі, але наша подорож на «Купаві» нагадує репортажі з космічних орбіт. Надто вночі, коли немає місяця і зірок, є лише шторм у чорній торбині Всесвіту. Вихід у цей простір дозволяється лише на страховочному фалі – як у космонавтів

Берегова команда:

Ігор Мартиненко,
Олег Панчук,
Віктор Копайгородський,
Віктор Нечитайло,
Пилип Ілленко,
Сергій Марченко,
редакція газети
«Культура і життя»

Берегова підтримка:

Родина Дмитренків,
Віктор Феденко,
Володимир Оборін,
Анатолій Сериков

Зв'язок:

Даніл UT5 UBX,
Анатолій UY5 HF,
Олексій US0 GA

Апоки сидиш усередині, залишається вірити автопілоту, який почав працювати на борту після Афіні. Його спроектував і встановив на кормі Юрій Бондар. Поки не було автопілота, не було і цих нотаток – не до них. Вахти розподілялися так, що й просушитися і відпочити не дуже вдавалося.

До Сицилії взагалі було не до нотаток – хоч з автопілотом, хоч без. Надто свіжа, часом штормова, або просто капризна була погода: то брали рифи, то віддавали (зменшували або збільшували пло-

щу грота – основного вітрила), то майнали стаксель, то піднімали його, то крутили повороти, то мотлялися без вітру серед хаосу безпритульних хвиль...

...Час од часу повертаюся до запитань: для чого це мені? Для чого це кожному з нас? Існує кілька версій.

Перша: кожний іде за своїм золотим рунном.

Капітан Юрій Бондар будував «Купаву» аби вона, врешті-решт, зустрілася з океаном. Для чого ще будувати яхту? Занадто багато мрій, зусиль, грошей, сподівань, know how вкладено в яхту, щоби її маршрути залишалися у межах бодай, двох-трьох дніпровських водосховищ, які б рідні вони не були...

Валерій Деймонтович. Для нього «Купава» – дитина, яку не відпускають на вулицю без нагляду. Броніславович – найстарший у команді і це також треба враховувати: коли ще «Купава» вийде з двору у провулок? А з провулку на вулицю? А з вулиці поверне на шлях, який ріже простір від обр'ю до обр'ю... Без нього? Після десятків років роботи від початку будівництва – саме на цю мрію, подію, ідею?

Для Андрія Зубенка – мета. Нова мета. Позаяк попередні, вже подолані вершини, здається, підказують: ця, нова – крутіша, вища, недосяжніша. Хоч і наймолодший, але побачив чимало і не захотів зупинитися на тому, що вже випробував.

Власне, все це мої припущення, бо коли я спитав у хлопців прямо, Броніславович попросив відтермінувати свою відповідь, Юрій Бондар сказав: «Хочу побачити світ». Андрій висловився конкретніше,

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

кинувши на обрій за плечима, де залишилася Україна: «Треба, щоб відбувалось бодай щось позитивне».

А я хочу зафілювати один кадр. З нього має починатися фільм «Тойхтопрйшовкрізьвогонь». Треба було б знімати цей кадр на Алясці, але грошей немає, щоби завершити зйомки навіть під Києвом. Уже дев'ять місяців немає. Фільм зупинився, хоча відзнято вже дві третини.

Наступна версія: науковий експеримент. На борту змонтовано апаратуру, яка повинна зафіксувати, здається, якісь магнітні поля. Ще є пілосос, яким Броніславович збирає проби повітря. Слухаю його пісню і згадую домашні клопоти.

Екзотична версія: веземо в Антарктиду 100 фільмів із колекції фестивалю «Відкрита ніч» для організації першого антарктичного кінофестивалю. Щоправда, в той час, коли ми плануємо пришвартуватися до причалу Української антарктичної станції імені академіка Вернадського, там буде суцільний полярний день. Плануємо показувати кіно на «плазмі» в кают-компанії станції. Схожість із фестивалем майданчиком на Андріївському узвозі посилюється тим, що кают-компанія станції, кажуть, переобладнана під бар. Перед стартом я зв'язався з посольством України в Аргентині. Пообіцяли підтримку в організації перегляду із запрошенням представників діаспори.

Ще веземо бібліотеку «Першої літературної допомоги», яку передали нам брати Капранови, журнали «Пам'ятки України», оновлені числа «Культури...»

І все ж таки, я хотів би ще один кадр зафілювати, де Антарктида має виконати роль Аляски.

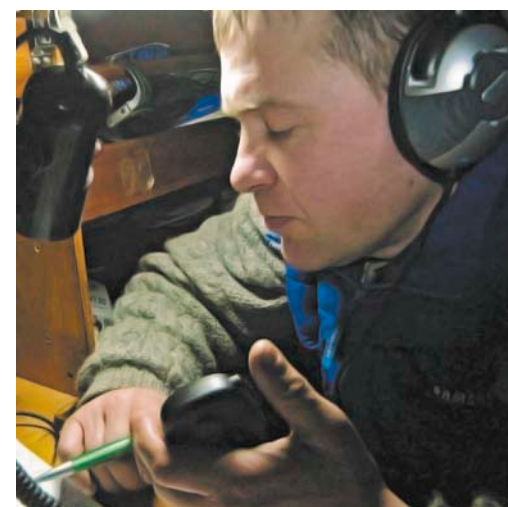
Повертаюся до запитання: нащо?

На прес-конференції з посмішкою прозвучало гасло експедиції: «Українці всіх країн, єднайтеся!»

Усіх поки що не об'єднали. Почали з п'ятох: Ігор і Тетяна в Афінах, Інесса, Надія та Оля на острові Кефалонья.

На причалі в Афінах нас зустріли двоє незнайомих. Нас (команду «Купави») передали їм по телефону. Знайомилися після швартовки: подружжя – Ігор Бордун, Тетяна Московченко. В Афінах працюють у чартерному бізнесі – забезпечують яхтами, супроводжують морські сафарі, організують змагання. Ми не просили ні першого, ні другого, ні третього. Нам потрібний був душ і трошки зігрітися після негоди першого етапу.

Одержали від незнайомих набагато більше, ніж сподівалися. Ігор і Тетяна також знайшли на борту «Купави» своє – Ігор з апетитом, наче зголоднів, накинувся на українську мову, яка залишилася для нього рідною – чернівецького фасону. Дуже вчасно (вправною грецькою) він допоміг розібратися з адміністрацією Агії Марини. Його грецька сильно полегшила фінансовий тягар нашої швартовки і перебування в Афінах. Тетяна з самого

Торік, 10 листопада журналісти нашого видання провели у далекі мандри просторами Світового океану відомого кінорежисера Миколу Ілленка. З часу, що минув, яхта «Купава» подолала Чорне море, Босфор, Дарданелли, заходила в порти Афін, Сицилії. Тобі, шановний читачу, напевно, приємно, що впродовж усього плавання ти поруч із відважними українськими мореплавцями. Адаже команда «Купави» за найменшої нагоди, коли швартувалася до берега, виходила на зв'язок через інтернет, щоби повідомити нашій редакції про свої враження та передати світлини

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

вати на місці, підставляючи вітру то лівий борт (галс), то правий. На правому галсі Кефалонья буде залишатися за кормою, на лівому – виростати з хвиль і піни морської, красива, наче Афродіта. Команда буде мокра і ненагодована, а «Купава» так і не просунеться вперед. Довелося чекати зміни, бодай не сили, а хоча б напрямку вітру.

Віктор за цей час устиг показати нам рештки муру, який археологи схильні приписувати подвір'ю Одиссея. Існує теорія, що Итака і Кефалонья колись були одним островом, але пізніше розкололися. Ітаку, яку видно з Кефалоньї, приписують Одиссею, хоча подвір'я його було саме там, де тепер мешкають Віктор і Теодосія.

У новорічну ніч на Кефалоньї ми вдруге подивилися кілька фільмів із колекції «Відкритої ночі». Перший сеанс був у бухті міста Коринф, де заночували, бо шторм закоркував наш вихід у напрямку Сицилії. За бортом «Купави» – пориви штормового вітру, а в кают-компанії – анімаційні фільми, зроблені нашими студентами і випускниками: «Йшов трамвай № 9» Степана Ковалю, «Пога на прикмету» Оксани Черненко, «Засипле сніг дороги» Євгена Сивоконя, моя «Одноразова вічність»... Ще перегляд – уже біля Сицилії, під боком у Етні. І знову – за заявками команди. Із запропонованого вибрали документальний фільм «Княжа регата», в якій троє з нас брали участь у Києві.

початку почала радити, дбати, оберігати, пригощати, підказувати... Напекла власноруч в дорогу хліба.

І проводжали нас на пірсі двоє – Ігор і Таня.

Я два дні провів із однокурсником Фотосом Ламбриносом. Він давно вже не студент Московського ВДІКу, а відомий грецький режисер-документаліст. Показав мені свої останні фільми з особистим перекладом, із зупинками і коментарями. Перегляд розтягнувся втричі. Я показав Фотосу свій – незавершений «Тойхто-пройшовкрізьвогонь», також із поясненнями. Особливою темою були роз'яснення Фотоса про те, як Греція вийшла на рівень кіновиробництва 25 фільмів на рік, і мої Фотосу – як Україна примудрилася останнім часом упасти до одного-двох фільмів, звільнивши місце для російської та американської продукції.

Для того, хто не знайомий з вітрилами, коротке пояснення про наші паузи в подорожі. Бувають напрямки вітру, нехай сильного, як у Чорному морі, але попутного. Доводиться терпіти, але можна швидко просуватися генеральним курсом уперед. Щодо жорсткого вітру або шторму в лоб, який атакував нас у бухті Кефалонья протягом трьох днів, то змагатися з ним також можна, але яхта, прибравши вітрила до мінімуму, буде танцю-

редактор рубрики «Телерадіотиждень» Наталя ПОТУШНЯК

телерадіотиждень

Телеканал «Культура» 8-14 грудня 2010 року

Понеділок, 8 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Вистава «Білосніжка та семеро гномів»
06.50 Грає Ірена Портенко. Ф. Шопен. «24 етуди для фортепіано»
07.30 Мультифільми
08.00 Мирослав Вантух. Монологи майстра Іконостас Софії Київської
08.50 Спектакль про те, що Бог один
10.00 Х/ф «Наталка-Полтавка»
11.30 Неаполітанські пісні. Співає Ігор Борко
12.00 Іларіон Свенцицький в поході віків
12.30 Кіноконцерт «Любов'ю дорожити вмійте!»
13.00 Кодове ім'я – майстер
14.05 Музичний фільм «Рідній матусі»
14.25 Х/ф «Острів скарбів»
15.50 Т/с «Пастка»
17.00 Мультифільми
17.30 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Микола Гоголь «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 1
18.00 Прайм-тайм культури
18.25 Таємниці старого замку
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Корона Карпат
20.00 Золоте руно. Олександра Кужельний
20.25 Роман Коваль: повернення правди. Семен Гризло – кошовий Вільного козацтва
21.00 О. Глазунов. Балет «Раймонда»
22.45 До ювілею Діани Петриненко. Фільм-концерт «Вечірня пісня»
23.15 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко
00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Корона Карпат
01.00 Золоте руно. Олександра Кужельний
01.25 Роман Коваль: повернення правди. Семен Гризло – кошовий Вільного козацтва
02.00 О. Глазунов. Балет «Раймонда»
03.45 До ювілею Діани Петриненко. Фільм-концерт «Вечірня пісня»
04.15 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко
05.00 Дж. Россіні. Меса «Стабат Матер»

Вівторок, 9 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Микола Гоголь «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 1
06.55 Таємниці старого замку
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Т/с «Пастка»
09.25 Корона Карпат
10.10 Золоте руно. Олександра Кужельний
10.40 Роман Коваль: повернення правди. Семен Гризло – кошовий Вільного козацтва
11.15 О. Глазунов. Балет «Раймонда»
13.00 До ювілею Діани Петриненко. Фільм-концерт «Вечірня пісня»
13.30 Відскаючі зайве. Скульптор Михайло Лисенко
14.15 Х/ф «Горбюконики»
15.30 Світ навколо
15.50 Т/с «Пастка»
17.00 Мультифільми
17.30 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Кирило-Мефодіївське товариство «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 2
18.15 Олексій Бутівський – олімпієць з полтавського степу
18.45 Полтавський художній музей
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 До 90-річчя театру імені Івана Франка. З репертуару минулих літ. «Цар Едіп» Софокла
19.35 Трускавець історичний
19.55 «Хто Ви, Ганс Телен?»
20.40 Місто сонця
21.00 Е. Ростан «Сірано де Бержерак» Київський академічний театр драми і комедій на Лівому березі Дніпра
23.10 Вердівський баритон
00.00 Прайм-тайм культури
00.15 До 90-річчя театру імені Івана Франка. З репертуару минулих літ. «Цар Едіп» Софокла
00.35 Трускавець історичний
00.55 «Хто Ви, Ганс Телен?»
01.40 Місто сонця
02.00 Е. Ростан «Сірано де Бержерак» Київський академічний театр драми і комедій на Лівому березі Дніпра
04.10 Вердівський баритон
05.00 «Вишневі усмішки»

Середа, 10 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Кирило-Мефодіївське товариство «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 2
06.50 Олексій Бутівський – олімпієць з полтавського степу
07.15 Полтавський художній музей
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Т/с «Пастка»
09.25 До 90-річчя театру імені Івана Франка. З репертуару минулих літ. «Цар Едіп» Софокла
09.45 Трускавець історичний
10.10 «Хто Ви, Ганс Телен?»
10.55 Місто сонця
11.15 Е. Ростан «Сірано де Бержерак». Київський академічний театр драми і комедій на Лівому березі Дніпра
13.25 Вердівський баритон
14.15 Вистава на телеекрані. «Цвєтасєв+Пастернак»
15.30 Олександр Пушкін «Граф Нулін»
15.50 Т/с «Пастка»
17.00 Мультифільми
17.30 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Тарас Шевченко
18.00 «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 3
18.25 Почерк долі. Гальшка Острозька «Суперники». Генрих Нейгауз та Борис Пастернак
18.45 «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 3
18.00 «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 3
18.25 Почерк долі. Гальшка Острозька «Суперники». Генрих Нейгауз та Борис Пастернак
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Ольга Петрова. Комедія Данте Аліг'єрі. Мистецький коментар Ада Роговцева. Поезія
19.45 Ада Роговцева. Поезія
20.00 Портрет. Таїсія Литвиненко і кіно
20.35 Історія однієї картини. Микола Ге
21.00 Х/ф «Воротар»
22.15 О. Пушкін, Г. Свиридов. «Заметіль»
22.50 Д/ф «Артур Войтецький»
23.30 Перлини російського романсу
00.00 Прайм-тайм культури
00.15 На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Ольга Петрова. Комедія Данте Аліг'єрі. Мистецький коментар Ада Роговцева. Поезія
01.00 Портрет. Таїсія Литвиненко і кіно
01.35 Історія однієї картини. Микола Ге
02.00 Х/ф «Воротар»
03.15 О. Пушкін, Г. Свиридов. «Заметіль»
03.50 Д/ф «Артур Войтецький»
04.25 Перлини російського романсу
05.00 Х/ф «Як чоловіки про жінок говорили»
05.40 Там починався Олександр Довженко

Четвер, 11 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Тарас Шевченко
06.35 «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 3
06.55 Почерк долі. Гальшка Острозька «Суперники». Генрих Нейгауз та Борис Пастернак
07.15 Мультифільми
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Т/с «Пастка»
09.25 На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Ольга Петрова. Комедія Данте Аліг'єрі. Мистецький коментар Ада Роговцева. Поезія
10.15 Портрет. Таїсія Литвиненко і кіно
10.45 Історія однієї картини. Микола Ге
11.10 Х/ф «Воротар»
12.25 О. Пушкін, Г. Свиридов. «Заметіль»
13.00 Д/ф «Артур Войтецький»
13.35 Перлини російського романсу
14.05 Х/ф «Як чоловіки про жінок говорили»
14.50 Новопокликаний апостол
15.50 Т/с «Пастка»
17.00 Мультифільми
17.30 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Розумовський «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 4
18.00 «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 4
18.20 Д/ф «Портрет»
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Неформат
20.00 Портрет. Таїсія Литвиненко і театр
20.30 Джазова колекція гітаристів. Аліна Бойко
20.40 До 90-річчя театру імені Івана Франка. Дж. Кромвел. «Прем'єра» Золота колекція «Золотих воріт». Вистава-балет «Неймовірний бал»
22.40 «Я розмаляю небо»
23.10 Песні Медобори
00.00 Прайм-тайм культури
00.15 Неформат
01.00 Портрет. Таїсія Литвиненко і театр
01.30 Джазова колекція гітаристів. Аліна Бойко

- 01.40 До 90-річчя театру імені Івана Франка. Дж. Кромвел. «Прем'єра» Золота колекція «Золотих воріт». Вистава-балет «Неймовірний бал»
03.40 «Я розмаляю небо»
04.10 Песні Медобори
05.00 Новопокликаний апостол

П'ятниця, 12 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Розумовський «Маєстро, браво!». Віктор Гуцал у Національній опері України, частина 4
06.35 Д/ф «Портрет»
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Т/с «Пастка»
09.20 Неформат
10.05 Портрет. Таїсія Литвиненко і театр
10.35 Джазова колекція гітаристів. Аліна Бойко
10.50 До 90-річчя театру імені Івана Франка. Дж. Кромвел. «Прем'єра» Золота колекція «Золотих воріт». Вистава-балет «Неймовірний бал»
11.10 Золота колекція «Золотих воріт». «Я розмаляю небо»
12.55 Мультифільми
13.30 Песні Медобори
14.15 Х/ф «Чук і Гек»
15.00 Д/ф «Микола Підгорний. Портрети та асоціації»
15.50 Т/с «Пастка»
17.00 Мультифільми
17.30 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Михайло Драгоманов
18.00 «Мамина доля». Франц Бжезницький
18.40 Леонід Талалай. Неухрахований час
19.00 Прайм-тайм культури
19.15 Діалог. Галина Ярова – Тарас Чухліб
19.45 Православний календар
20.05 Лемківське щастя Йосипа Найдюка
20.55 Джазова колекція гітаристів. Антоніо Лауро
21.00 Х/ф «Пристрасть», серія 1
21.55 Кіношник. «Attrivederci». Історія одного фільму «Лаутари»
22.40 Прайм-тайм культури
00.00 Діалог. Галина Ярова – Тарас Чухліб
00.15 Православний календар
00.45 Лемківське щастя Йосипа Найдюка
01.05 Джазова колекція гітаристів. Антоніо Лауро
02.00 Х/ф «Пристрасть», серія 1
02.55 Кіношник. «Attrivederci». Історія одного фільму «Лаутари»
03.40 Д/ф «Микола Підгорний. Портрети та асоціації»
05.00 Богдан Радиш-Маринюк. «Я – гуцул»

Субота, 13 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Нариси історії культури України з Мирославом Поповичем. Михайло Драгоманов
06.35 «Мамина доля». Франц Бжезницький
07.15 Леонід Талалай. Неухрахований час
07.30 Мультифільми
08.00 Прайм-тайм культури
08.15 Т/с «Пастка»
09.20 Діалог. Галина Ярова – Тарас Чухліб
09.50 Православний календар
10.10 Лемківське щастя Йосипа Найдюка
11.00 Джазова колекція гітаристів. Антоніо Лауро
11.05 Кіношник. «Attrivederci». Історія одного фільму «Лаутари»
11.50 Богдан Радиш-Маринюк. «Я – гуцул»
13.10 Х/ф «Школа лихослів'я»
13.20 Х/ф «Школа лихослів'я»
15.55 Музична вистава «Попелюшка»
17.00 Мультифільми
17.40 Білокрила пісня
18.00 «Мамина доля». Василь Оещенко
18.40 Леонід Талалай. «Незамовлений вік»
19.00 «Із Парижа на Бродвей»
19.35 Джазова колекція гітаристів. Джо Завінул
19.40 Родом з України. Ліонелла Пир'єва
20.10 В майстерні художника
20.30 Мистецький арсенал, частина 1
21.00 Х/ф «Пристрасть», серія 2
21.55 Джаз-коло
22.25 До 90-річчя театру імені Івана Франка. Театральний сюжет. «Істерія»
23.05 Вечір романсу, частина 1
00.00 «Із Парижа на Бродвей»
00.40 Родом з України. Ліонелла Пир'єва
01.10 В майстерні художника
01.30 Мистецький арсенал, частина 1
02.00 Х/ф «Пристрасть», серія 2
02.55 Джаз-коло
03.25 До 90-річчя театру імені Івана Франка. Театральний сюжет. «Істерія»
04.05 Вечір романсу, частина 1
05.00 Іван Франко. Львівські сторінки життя

Неділя, 14 лютого

- 06.00 Молитва за Україну
06.05 Білокрила пісня
06.25 «Мамина доля». Василь Оещенко
07.10 Леонід Талалай. «Незамовлений вік»
07.30 Мультифільми
08.00 «Із Парижа на Бродвей»
08.35 Джазова колекція гітаристів. Джо Завінул в програмі не давати Родом з України. Ліонелла Пир'єва
09.10 В майстерні художника
09.30 Мистецький арсенал, частина 1
10.00 Джаз-коло
10.30 До 90-річчя театру імені Івана Франка. З репертуару минулих літ. Театральний сюжет. «Істерія»
11.10 Мовою музики. Вечір романсу, частина 1
12.00 Іван Франко. Львівські сторінки життя
13.00 Кіноконцерт «Любов'ю дорожити вмійте!»
13.30 Золота колекція «Золотих воріт». Вистава-балет «Неймовірний бал»
15.10 О. Різників «Назбираю склянку граду»
15.20 І. Вирипаєв. Вистава «Валентинів день»
17.00 Мультифільми
17.35 «Червона калина». Остання і найбільша любов «Мамина доля». Юрій Градовський
18.40 Леонід Талалай. «Багряні тіні»
19.00 Мирослав Вантух. Монологи майстра
19.55 Олександрівичі-Дочевські
20.15 Берегово – перлина Закарпаття
20.30 Мистецький арсенал, частина 2
20.50 Срібна гітара Олега Тимофєєва
21.00 Х/ф «Пристрасть», серія 3
21.55 Джазові ритми Голівуду, частина 1
22.55 Історія однієї пристрасі
23.05 Вечір романсу, частина 2
00.00 Мирослав Вантух. Монологи майстра, частина 2
00.55 Олександрівичі-Дочевські
01.15 Берегово – перлина Закарпаття
01.30 Мистецький арсенал, частина 2
01.50 Срібна гітара Олега Тимофєєва
02.00 Х/ф «Пристрасть», серія 3
02.55 Джазові ритми Голівуду, частина 1
03.55 Історія однієї пристрасі
04.00 Мовою музики. Вечір романсу, частина 2
04.55 «Червона калина». Остання і найбільша любов
05.20 О. Різників «Назбираю склянку граду»
05.30 Кіноконцерт «Любов'ю дорожити вмійте!»

Радіоканал «Культура» (III програма Українського радіо) 8-14 лютого 2010 року

Нас можна почути по трипрограмовому приймачу на третій «кнопці» по всіх областях України, а у Києві та області у діапазоні УКХ (FM) на частоті 72,86 МГц.

Телефон прямого ефіру 239-62-95.

Про радіоканал «Культура» та наші передачі можна дізнатися, а також почути нас в мережі Інтернет на офіційному сайті Національної радіокомпанії України в режимі Real Audio за адресою: www.nrsc.gov.ua та через супутник «Хелп Сат 2» на орбітальній позиції 39 східної довготи, частота 11512 МГц, поляризація горизонтальна, швидкість цифрового потоку 27500, корекція помилок ¾.

Понеділок, 8 лютого

- 7.55 Поезія з поштової скриньки радіо «Культура»
8.00 «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Мова і нація» з С. Жижко (прямий ефір)
12.05 «Козацька світлиця». Ведучий – А. Попович (прямий ефір)
12.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
13.15 «Моя література»
13.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
15.05 «Від гримерки – до галерки» (прямий ефір)
15.45 «Поетична мозаїка». В. Кордун
16.05 «Як ми говоримо». Ведучий – професори, письменники І. Ющук, А. Ткаченко «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії. О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Літературні читання». С. Кириченко «Люди не зі страху». Сторінки книги спогадів «Сторінки журналу «Український театр». Авторська програма А. Підлужної (прямий ефір)
16.05 «Жива душа поетова свята...». Ведучий В. Портяк
16.45 «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Художній всесвіт літератури». Авторська програма М. Наєнка (прямий ефір)
17.15 «Драматична мініатюра». Авторська програма М. Наєнка (прямий ефір)
17.55 «Джерела національної пам'яті» (прямий ефір)

- 18.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
19.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)

Вівторок, 9 лютого

- 8.00 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
8.05 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
10.30 «Прем'єра книги» з М. Слабошпицьким
12.05 «Духовні пристани». Ведучий – В. Марусик (прямий ефір)
12.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
13.05 «Огонь в одежі слова». Авторська програма П. Осадчука
13.45 «Літературні читання». С. Кириченко. «Люди не зі страху»
15.05 «На вірність Україні» Ведуча О. Кобець (прямий ефір)
15.45 «Роки. Актори. Ролі...» зі С. Гудзь-Войтенко. Народний артист України В. Розстальний
16.45 «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії. О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Українське державництво». Авторська програма В. Сергіячука (прямий ефір)
17.55 «Драматична мініатюра». К. Степанков
19.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.40 «Ім'я». Народна артистка України Т. Литвиненко
21.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір

Середа, 10 лютого

- 7.45 «Святині України»
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Журнали-журналики» журнальчики... (прямий ефір)
12.05 «Наш родовід» з Г. Яровою й доктором історичних наук Т. Чухлібом
12.45 «Поетична мозаїка». О. Орач
13.05 «Профілактика розуму й совісті з Є. Дударем»
13.45 «Літературні читання». С. Кириченко «Люди не зі страху»
15.05 Сторінки книги спогадів «Культура здоров'я» з М. Щербою. Науково-популярна програма «Книжковий ярмарок» з В. Карпінським. Огляд нових видань.
16.05 «Свою Україну любіть». Культурологічна програма «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії. О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Літературні читання». С. Кириченко «Люди не зі страху»
17.05 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.15 «Узеркалі сучасності». Авторська програма М. Сидоржевського

Четвер, 11 лютого

- 6.25 «Актуальне інтерв'ю»
7.55 «Поезія». М. Лукаш
8.00 (19.05) «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
9.55 «Актуальне інтерв'ю»
10.30 «Мова і нація» з С. Жижко (прямий ефір)
12.05 «Козацька світлиця». Ведучий – А. Попович (прямий ефір)
12.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
13.15 «Моя література»
13.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
15.05 «Від гримерки – до галерки» (прямий ефір)
15.45 «Поетична мозаїка». В. Кордун
16.05 «Як ми говоримо». Ведучий – професори, письменники І. Ющук, А. Ткаченко «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії. О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Літературні читання». С. Кириченко «Люди не зі страху». Сторінки книги спогадів «Сторінки журналу «Український театр». Авторська програма А. Підлужної (прямий ефір)
18.55 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір

П'ятниця, 12 лютого

- 8.00 «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.15 «Джерела національної пам'яті» (прямий ефір)

- 11.30 «Поезія»
12.05 «Будьмо здорові!». Авторська програма О. Світко (прямий ефір)
12.45 Т. Шевченко. З «Кобзаря»
13.05 «Про минуле і сьогодні» з Б. Черваком», історично-публіцистична програма (прямий ефір)
15.05 «Українська література: учора і сьогодні». Авторська програма М. Жулинського «Поезія». Р. Бернс
16.05 «Наукові обрії». Авторська програма директора Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології імені М. Рильського НАНУ Г. Скрипник «Літературний серіал». На здобуття Шевченківської премії. О. Чорногуз «Ремезове болото». Сторінки сатиричного роману «Мистецтво життя». Авторська програма О. Кавуновича (прямий ефір)
17.55 «Конкурс радіо ефір». «Слово драматурга». Володар Першої премії Третього конкурсу «Відродимо забутий жанр» І. Кидрук про радіо ефір «Політика і психіатр»
19.10 «На перетині думок». Інформаційно-познавальний блок (прямий ефір)
21.15 «Темніші та загадки України». Ведуча Г. Короненко (прямий ефір)

Субота, 13 лютого

- 7.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
8.00 «Тарасова доля. День за днем»
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.30 «Суботні зустрічі з І. Драчем» (прямий ефір)
11.35 «Країна Моксель, або відкриття Великоросії» Сторінки книги В. Білінського. Читає заслужений артист України П. Бойко
12.35 «Поезія без кордонів». Авторська програма В. Ткаченка. Гість – письменник, перекладач з англійської О. Грязнов
12.55 «Драматична мініатюра». Твори переможців І лауреатів Другого конкурсу радіо ефір «Н. Коломієць «Межа розлучення між третім та четвертим поверхом»
13.55 «Промо». Переможці Третього конкурсу радіо ефір
14.00 «Рідний край» з В. Марусиком
15.05 «Мандрівці» (прямий ефір)
16.30 «Національна ідея в постатях». Авторська програма професора О. Гриньва. Гість – В. Удовиченко.
18.05 «Поезія». Вірші О. Смольницької у виконанні О. Шевчук
19.00 «Ідеали сучасності. Світло і тіні». Авторська програма М. Пороського (прямий ефір)
20.10 «Мистецька вітальня» (прямий ефір)
21.10 «Театр одного актора». Артистка Г. Стефанова читає новелу М. Кривенко «Любов»
21.55 «Живий голос поета» – «Радіоавтографи»

Неділя, 14 лютого

- 7.25 Поезія.
7.45 «З фондової скарбнички радіо «Культура».
8.00 «Тарасова доля. День за днем».
8.05 «Знакова постать». Інформаційно-музична програма (прямий ефір)
10.05 «Місяцелік». Стор. книги В. Скуратівського.
10.40 «Що малював, що бачив». Авторська програма Ю. Логвина.
10.55 «Драматична мініатюра». «Син зачарована Десна». «Літературна кав'ярня».
11.05 «Відродимо забутий жанр» (прямий ефір)
12.05 «Мій театр». Народний артист України О. Богданович (передача 2)
13.05 «Літературний серіал». Авторська програма Н. Герасименко
13.50 «Профілактика розуму і совісті з Є. Дударем»
14.05 «Хай святиться ім'я твоє» Авторська програма В. Крищенко.
15.05 «Відродимо забутий жанр». Яскраві фрагменти нагородження переможців Другого конкурсу радіо ефір (частина 2)
17.05 «Профіль». Авторська програма М. Слабошпицького
17.45 «Дорогою назустріч». Польська культура і поезія. Авторська програма С. Шевченка. В. Білоцерківський про І. Красицького
19.30 «Радіо «Культура» – школи». Творчість С. Васильченка. Радіовистава «Інспектор». «Музичка арифметика». Інценсування оповідання «Свекор».
21.15 «Слова і речі»

реклама

ОДЕСА-КИНО
www.KinoOdessa.com

НОВІТНІЙ ФОРМАТ
ЦИФРОВЕ КІНО
ОБ'ЄМНЕ ЗОБРАЖЕННЯ

СУПЕРЗВУК

вул. Лугова, 12. ТРЦ "Караван". Довідка : 495-17-70
бульв. Перова, 36. ТРЦ "Квадрат". Довідка : 538-17-70

DOLBY
3D DIGITAL
CINEMA

«Книжковий супермаркет», найкраща книгарня у твоєму місті!
м. Київ, пр. Московський, 6, тел/факс +380-44-490-74-56; ukr@ks.com.ua
Директор - **Клімашенко Костянтин Генріхович**.
Менеджер по продажу - **Бучко Ольга Олександрівна**.

Підприємство засновано 18 років тому – наприкінці 1991 р.
З того часу «К.С.» став лідером ринку, швидко розвиваючи мережу книгарень по всій Україні. На кінець 2009 року загальну кількість книгарень буде доведено до 40.

Книгарні «Книжковий супермаркет» та їхні адреси:

1. Київ, просп. Московський, 6 (М. «Петрівка», поряд з «Мегамаркетом») «Будинок книги та медіа», (044) 464-49-70
2. Київ, вул. Будівельників, 4 (Ленінградська площа) «Книжковий супермаркет», (044) 559-63-63
3. Київ, вул. Луначарського, 10 (М. Лівобережна, біля ТЦ «Комод») «Будинок книги та медіа», (044) 569-83-89
4. Київ, вул. Межигірська, 3/7 (М. «Контрактова площа») «Книжковий супермаркет», (044) 425-43-11
5. Київ, вул. Попудренка, 7 (М. «Дарниця») «Книжковий супермаркет»
6. Київ, пр. Повітрофлотський, 33 /2 «Книжковий супермаркет», (044) 383-26-74
7. Київ, вул. Фрунзе, 166 «Будинок книги та медіа»
8. Київ, вул. Тимошенка, 13а (М. «Мінська») «Будинок книги та медіа», (044) 569-25-93
9. Київ, вул. Нижній вал, 37/20 (М. «Контрактова площа») «Будинок книги та медіа», (044) 425-85-92
10. Дніпропетровськ, вул. Глінки, 24 в ТЦ «Московський», 3-й поверх «Будинок книги та медіа», (056) 726-53-14
11. Дніпропетровськ, вул. Глінки, 2 в ТРК «Мост-сіті Центр» (2-й поверх) «Книжковий супермаркет», (056) 790-30-57
12. Дніпропетровськ, пр. Малиновського, 2а, в ТРЦ «Вавилон» «Книжковий супермаркет», (056) 790-40-97
13. Полтава, вул. Шевченка, 29 «Будинок книги та медіа», (0532) 61-26-76
14. Полтава, вул. Зенківська, 6/1а в ТЦ «Київ» (2-й поверх) «Будинок книги та медіа», (0532) 51-12-90
15. Одеса, вул. Буніна, 33 «Будинок книги та медіа», (0482) 32-17-97
16. Одеса, вул. Дерibasівська, 18 «Книжковий супермаркет», (048) 711-61-27
17. Одеса, вул. Люстдорфська дорога, 140в, 2-й поверх, біля ТЦ «Вузівській» «Будинок книги та медіа», (048) 785-67-07
18. Одеса, вул. Новосельського, 60 «Книжковий супермаркет», (048) 728-81-33
19. Мелітополь, просп. Б. Хмельницького, 42 «Книжковий супермаркет», (0619) 43-66-94
20. Миколаїв, пр. Леніна, 122 «Книжковий супермаркет», «Кобзар», (0512) 55-20-51
21. Миколаїв, вул. Радянська, 3 «Книжковий супермаркет», «Молода гвардія», (0512) 35-12-86
22. Маріуполь, просп. Металургів, 53 в ТЦ «Браво», цокольний поверх «Будинок книги та медіа», (0629) 41-06-96
23. Хмельницький, вул. Подільська, 25 «Книжковий супермаркет», (0382) 65-60-73
24. Чернівці, просп. Незалежності, 90 «Будинок книги та медіа», (03722) 3-42-70
25. Чернівці, пл. Соборна, 1 «Будинок книги та медіа», (0372) 52-00-19
26. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 51, (2 поверх) «Книжковий супермаркет», (0522) 35-20-16
27. Бердянськ, вул. Леніна, 28/16 «Книжковий супермаркет»
28. Біла Церква, вул. Гагаріна, 11, (2 поверх) «Книжковий супермаркет», (0446) 33-50-10
29. Чернігів, просп. Миру, 19, «Янтар», (2 поверх) «Будинок книги та медіа», (0462) 67-51-72
30. Бровари, просп. Незалежності, 3 «Будинок книги та медіа», (0494) 5-50-75
31. Славутич, Київський квартал, 130 «Будинок книги та медіа», (04479) 2-34-13
32. Буча, вул. Жовтнева, 66а, ТЦ «Буча-пасаж», цокольний поверх «Будинок книги та медіа»
33. Херсон, вул. Комунарів, 21 «Книжковий супермаркет», (0552) 46-01-54
34. Іллічівськ, вул. Леніна, 16 «Книжковий супермаркет», (04868) 40-5-95
35. Житомир, вул. Московська, 16, ТЦ «Сатурн» «Книжковий супермаркет», (моб. 8-050-732-40-06)

реклама

Культурний центр «Кінотеатр «Київ»

EUROPA CINEMAS

Від режисера «Красуні» - настане день, коли прийде кохання.

з 11 ЛЮТОГО

ДЕНЬ СВЯТОГО ВАЛЕНТИНА

ДЖЕССИКА АЛЬБА КЕЙТ ГЕЙТС ДЖЕССИКА БІЛ БРЕДЛІ КУПЕР
ЕРІК ДЕЙН ПАТРІК ДЕМПСІ ГЕКТОР ЕЛІЗОНДО
ДЖЕЙМІ ФОКС ДЖЕННІФЕР ГАРНЕР ТОФЕР ГРЕЙС ЕНН ХЕТУЕЙ
ЕШТОН КАТЧЕР КІМ ЛАТІФА ТЕЙЛОР ЛОТНЕР ДЖОРДЖ ЛОПЕЗ
ШИРЛІ МАКЛЕЙН ЕММА РОБЕРТС ДЖУЛІЯ РОБЕРТС ТЕЙЛОР СВІФТ

Автовідповідач: 251-21-99, 521-30-12 • Бронювання квитків: 234-73-81
Довідка: 234-33-80 • вул. Червоноармійська, 19 (м. Площа Льва Толстого)
www.kievkino.com.ua

МІСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС

19.12.2009
19.03.2010

"РОДОВІД музей"
Приватна колекція Скіфського золота

Роман Бончук
Найбільше полотно Європи "Хроніка України"

Анатолій Куш
Серія Скульптур "Коло Свароже"

виставка працює з 11.00 до 19.00
вихідний: понеділок

вхід: 30грн.
школярям та пенсіонерам - безкоштовний
вул. Івана Мазепи, 28-30

РАРИТЕТ-АРТ

www.raritet-art.com

партнер банкі

КІНОТЕАТР "ЖОВТЕНЬ"

ДЛЯ КІНОГУРМАНІВ

Київ вул.Костянтинівська, 26 М Контрактова площа
ТЕЛ. (044) 417-30-04

24 години на добу

Чаукоф

апетит-кафе

з 4:00 до 8:00 знижка 25%
на все меню!

М Дарниця,
Броварський пр-т, 29а
тел.: 209-01-56, 8 (067) 504-27-02

«Пасаж»,
вул.Хрещатик/Заньковецької, 15/4а
(навпроти к-тру «Україна»)
тел.: 270-70-76, 8 (067) 402-98-42

пр-т Перемоги, 1 (пл. Перемоги)
тел.: 238-00-41, 8 (067) 230-02-82

редактор рубрики
«Столична афіша»
Алла ЯКОВЕНКО

столична афіша

МУЗЕЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК

www.kplavra.kiev.ua
Вул. Івана Мазепи, 21, тел.: (044) 280-30-71

Корпус № 1
«Лаврська скарбниця. Пам'ятки сакрального мистецтва XVII–XX століть із колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника»

Корпус № 4
«Духовні скарби України» (виставка голограм)
«Лаврські печери – історія, археологія і архітектура»

Корпус № 5
Виставка мікрмініатюр Миколи Садристого

Художня галерея «НЕФ»
Анатолій Гайструк. Живопис, художній текстиль (до 23 лютого)

Виставковий зал Успенського собору
Виставка «Святиня, обплена війною»
Виставка «Під Покровом Богородиці»
Відкриті інтер'єри Троїцької надбрамної церкви (XII–XVIII ст.), Всіквятської церкви (XVII ст.), Трапезної палати і церкви преподобних Антонія і Феодосія Печерських (кінець XIX – початок XX ст.).

Час роботи: з 9.30 до 18.00.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «СОФІЯ КИЇВСКА»

www.sophia.org.ua
Вул. Володимирська, 24, тел.: (044) 278-26-20

Унікальна експозиція української художниці **Оксани Мась** – мозаїчне панно Богородиці, викладене з 15 тисяч писанок.

БУДИНОК МИТРОПОЛИТА
«Галерея ангелів Святої Софії»
Скульптура з металу, дерева, бурштину.

Пам'ятка архітектури XVIII століття «ХЛІБНЯ»

Виставка іконопису Івана, Дмитра, Софії Гордіца «Сповідь без епітрахилі» (до 19 лютого).

«Ось нове творю все». Виставка сучасних ікон сімейної іконописної майстерні «Небо на землі», яку очолює священник Сергій Павелко (до 20 лютого).

Виставка петриківського розпису **Валентини Панко, Галини Назаренко та Валентина Міленко** (до 20 лютого).

Леонід Тоцький «Видатні діячі України». Мозаїка

Час роботи: з 10.00 до 18.00, ср. – з 10.00 до 17.00.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ХУДОЖНІЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ

www.namtu.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 6, тел.: (044) 278-13-57

Просвітницький виставковий проєкт «Графіка. Магія штрихів» (до 14 лютого).

Соня Делоне «Жовті кулі». 1970 р.

«Імпресіонізм в Україні» – 150 вибраних творів українського живопису кінця XIX – початку XX століття з власної колекції, а також музеїв Києва, Одеси, Харкова, Львова, Херсона, Сум, Вінниці та приватних зібрань (до 28 лютого).

Час роботи: ср., чт., нд. – з 10.00 до 17.00, пт. – з 12.00 до 19.00, сб. – з 11.00 до 18.00.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ

www.museumlit.org.ua
Вул. Б. Хмельницького, 11, тел.: (044) 235-13-70

Літературна виставка «Я воскрес, щоб з Вами жити...» до 75-річчя від дня народження **Василя Симоненка** (до 12 лютого).

Виставка до 80-річчя від дня народження письменника **Всеволода Нестайка** (до 28 лютого).

Володимир Гарбуз «Світло істини». Графіка, скульптура, живопис (до 20 лютого).

Час роботи: з 9.00 до 17.00, сб. – з 10.00 до 17.00, нд. – вихідний.

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

www.mundm.kiev.ua
Вул. І. Мазепи, 21, корп. 29, тел.: (044) 280-36-93

Виставка «Відроджені шедеври» – відтворені ескізи вишивок українських художників-авангардистів початку XX століття (до 26 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 18.00, вт. – вихідний.

МУЗЕЙ КНИГИ І ДРУКАРСТВА УКРАЇНИ

Вул. Івана Мазепи, 21, корп. 9, (044) 280-22-10

«Дари в колекції музею» Виставка стародруків, графіки та ікон, подарованих Музею меценатами.

державними установами за останні п'ять років (до 12 лютого).

«Тугий сніп з української ниви». До 75-річчя від дня народження письменника, кінорежисера, журналіста Миколи Шудри (до 20 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 17.00, вт. – вихідний.

ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРИАЛЬНИЙ МУЗЕЙ М. БУЛГАКОВА

Андріївський узвіз, 13, тел.: (044) 425-31-88

«М. Булгаков. Майстер і Маргарита. Романи». Оригінали документів, автографів, особисті речі письменника, світлина.

Час роботи: з 10.00 до 16.00, ср. – вихідний.

ГАЛЕРЕЇ

«ANN gallery»

www.anngallery.com.ua
Вул. Басейна, 21-6, тел.: (044) 361-29-05

Виставка «Листи з минулого століття». Живопис, графіка 1950-80 рр. XX ст. (до 14 лютого).

Микола Глушченко «Перед дзеркалом»

Час роботи: з 11.00 до 19.00.

Культурно-освітній центр «МАЙСТЕР КЛАС»

www.masterklass.org.ua
Вул. Івана Мазепи, 34, тел.: (044) 594 10 63

Едуард Куліш «Джаз і не тільки». Живопис (до 15 лютого).

Час роботи: з 11.00 до 21.00.

«BRUCIE COLLECTIONS»

www.bruciecollections.com
Вул. Артема, 55-6, тел.: (044) 353-12-34

Роксан Лоуїт (США) «Faces». Художні світлина. Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – до 18.00, нд. – вихідний.

«ABC-ART»

Вул. Воздвиженська, 10-6, тел.: (044) 425-90-90

Іван Марчук «Вітківки Творчого Духа». Малярство (до 18 лютого).

Час роботи: з 11.00 до 19.00, пн. – вихідний

«БОТТЕГА»

www.bottega-gallery.com
Вул. Михайлівська, 22-6, тел.: (044) 279-53-53

Володимир Бовкун. Проєкт «Ретранслятор» (до 16 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 20.00, сб., нд. – з 11.00 до 18.00.

«ІРЕНА»

www.irena-gallery.com
Вул. Артема, 35, тел.: (044) 484-00-10

Персональна виставка скульптури та світлин **Володимира Сая** (до 17 лютого).

Час роботи: з 10.30 до 18.30.

«КАЛИТА АРТ КЛУБ»

www.odetka.com.ua
Вул. Богомольця, 6, тел.: (044) 253-58-02

«Мистецтво на папері». Акварелі та графіка українських художників (до 14 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 18.00, сб. – до 16.00, нд. – вихідний.

«КАРАСЬ ГАЛЕРЕЯ»

www.karasgallery.com
Андріївський узвіз, 22-а, тел.: (044) 238-65-31

Володимир Кожухар «Ресурс». Живопис (до 15 лютого).

Час роботи: з 11.00 до 18.00.

«МИСТЕЦЬКА ЗБІРКА»

www.artzbirka.com
Вул. Терещенківська, 13 (вхід в арку)

Людмила Корж-Радько, Олена Кондратюк. Живопис.

Богдан Корж. Скульптура (до 28 лютого).

Час роботи: з 11.00 до 18.00, пн., вт. – вихідні

«НЮ АРТ»

www.nu.art.com.ua
Вул. М. Грушевського, 28/2, тел.: (044) 531-95-59

Анатоль Степаненко «Тінь Монмартра». Живопис (до 27 лютого).

Час роботи: з 11.00 до 19.00, сб. – з 12.00 до 18.00, нд., пн. – вихідні.

«ПАРСУНА»

www.parsuna.com.ua
Вул. Хорива, 43, тел.: (044) 425-24-15

Виставка «Карусель».

Марина Руденко. Механічні авторські ляльки.

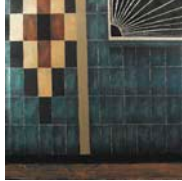
Юлія Скрипка. Левкас (до 21 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 18.00, сб. – з 11.00 до 17.00, нд. – вихідний.

«ТРИПТИХ»

www.triptych-gallery.org
Андріївський узвіз, 34, тел.: (044) 279-07-59

Зоя Орлова. Живопис (до 17 лютого).

Зоя Орлова «Ромб і вікно»

Час роботи: з 11.00 до 19.00, нд., пн. – до 18.00.

«Я ГАЛЕРЕЯ»

www.yagallery.com.ua
Вул. Волоська, 55/57, (044) 537-33-51

I don't like fish. Євген Равський, Володимир Костирко (за участі Станіслава Перфецького).

Живопис (до 15 лютого).

Володимир Костирко Станіслав Перфецький. Робота із серії «I don't like fish»

Вул. Хорива, 49-6, (044) 492-92-03

«Генофонд» – проєкти молодих авторів **Володимир Стецькович «Птахи».** Графіка, фотографія.

Садан «М'ясо. Симулякри». Графіка, скульптура (із 10 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 20.00.

ВИСТАВКОВА ЗАЛА офісу Програми імені Фулбрайта

www.fulbright.org.ua
Вул. М. Грушевського, 4, кімн. 305,

тел.: (044) 279-18-50

Любава Тарадай. «Шовкове натхнення». Батік (до 26 лютого).

Час роботи: з 10.00 до 17.00, сб., нд. – вихідні.

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ імені Т. Г. ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел.: (044) 279-11-69

12 – Г. Доніцетті «Любовний напій» (прем'єра)
13 – «Майстер і Маргарита»

14 – М. Мусоргський «Борис Годунов»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР імені ІВАНА ФРАНКА

www.if.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел.: (044) 279-59-21

8 – І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля»
9 – І. Котляревський, М. Лисенко, О. Скрипка «Наталка Полтавка»

12 – Ю. Рибчинський, В. Васалатій «Едіт Піаф. Життя в кредит»

13 (12.00) – Г. Гладков, В. Ліванов, Ю. Ентін «Бременські музиканти»

13 (19.00) – Я. Гашек «Швейж»

14 – Т. Кандала «Сентиментальний круїз»

Уприміщені театру

10, 11 – М. Булгаков «Мольєр. (Кабала святош)» (вистави Московського академічного театру сатири)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР імені ЛЕСЯ КУРБАСА

www.rusdram.com.ua

Вул. Б. Хмельницького, 5, тел.: (044) 234-42-23

8, 10 – М. Камолетті «Сімейна вечєра» (прем'єра)
9, 14 (12.00) – Г. Ару «Ії шалені чоловіки...» (прем'єра)

11 – У. Відмер «Бізнес. Криза. Кохання» (прем'єра)
13 – Ю. Дамскер «При заході сонця»

14 (19.00) – О. Уайльд «Як важливо бути серйозним»

Сцена «Під дахом»

12 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»

13 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»

14 – І. Бауершима «JULIA@ROMEO.com» («Norway. Today»)

Початок вистав о 20.00

Нова сцена

13 – В. Мухарьмов «Останнє кохання» (прем'єра)
14 – Н. Пушкіна «Пізанська вежа»

Початок вистав о 18.00

Уприміщені театру

12 – Б. Барський «Ромео і Джульєтта» (вистава комік-трупі «Маски»)

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Проп. Броварський, 25, тел.: (044) 517-89-80

8 – Р. Уоллер «Рожевий міст»
9 – М. Старицький «Нехай одразу двох не любить...»

10 – В. Набоков «Лоліта»
11 – В. Войнович «Граємо Чонкіна» (прем'єра)

12 – О. Мардань «Черга»
13 – Ш. де Лакло «Небезпечні зв'язки»

14 – Е. Ростан «Сірано де Бержерак»

Мала зала

7 – Ф. Достоевський, О. Володін «Голубчики мої...»
13 – Л. Піранделло «Трохи вина, або 70 обертів»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.kiev-opera.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3,

тел.: (044) 287-26-30

9 – І. Кальман «Сільва»
11 – І. Кальман «Бадера»

12 – О. Рябов «Сорочинський ярмарок»
13 – І. Кальман «Містер Ікс»

14 (12.00) – В. Домшинський «Білосніжка та семеро гномів»

Театр у фойє

14 (19.00) – Ж. Оффенбах «Ключ на брукувіці, або Пригоди весільної ночі» (прем'єра)

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел.: (044) 278-73-92

12, 13 – Рамі де Вос «Поки мама не прийшла» (прем'єра)

14 (12.00) – Б. Стельмах «Примхливе кохання Дроздоборода» (прем'єра)

14 (19.00) – Ж. Ануї «Голубка»

Камерна сцена

9 – Яр. Стельмах «Синій автомобіль»
10 – В. Люс «Емілі»

11 – М. Шизгал «Любофф!»

МУНИЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРА ТА БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ І ЮНАЦЬТВА

Вул. Межигірська, 2, тел.: (044) 425-31-16

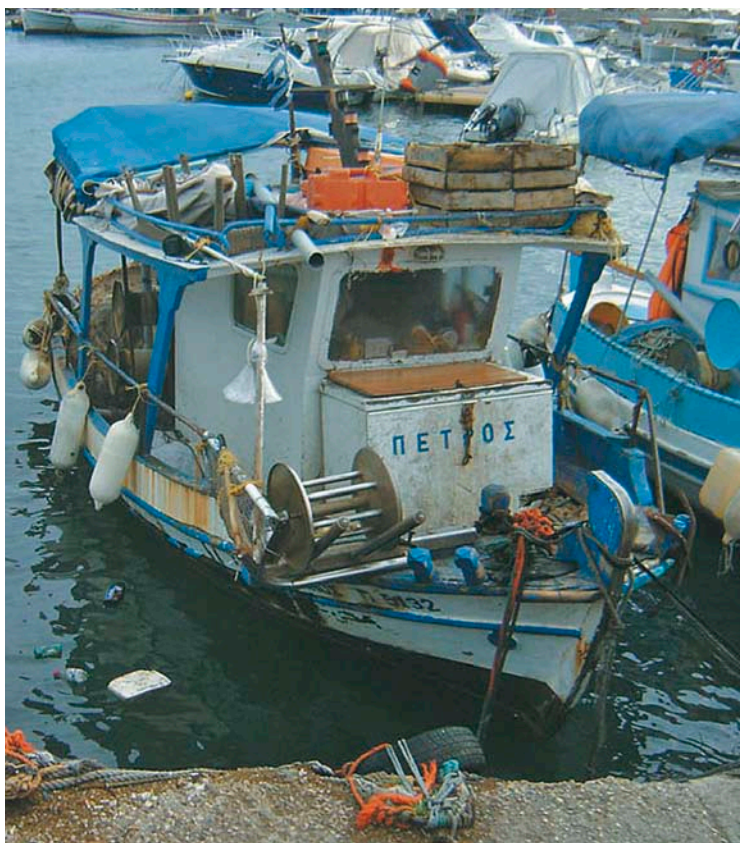
10 (19.00) – «Кармен. Тв» на музику Ж. Бізе (Вистава театру «Київ Модерн-Балет»)

11 (13.00) – Г. Свиридов «Заметіль»
12 (13.00) – Б. Павловський «Білосніжка та семеро гномів»

12 (19.00) – М. Римський-Корсаков «Ніч перед Різдом»

13 (12.00) – С. Прокоф'єв «Петрик і Вовк». К. Сен-

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

... У Чорному морі було перше випробування – вітер до 37 балів. Один вузол = одна морська миля (1,852 км). Перемножте 1,852 на 37 і буде швидкість вітру в кілометрах. Шторм був попутний. Він почався ближче до вечора, а згодом нам довелося прибрати всі вітрила. Вітрила нести було небезпечно для щогли і такелажу. Моряки кажуть: «Зайві вітрила вітер прибирає сам, інколи разом зі щоглою». Шторм і без вітрил гнав «Купаву» зі швидкістю 5–7 вузлів, а бувало й до 10 – це коли яхта з'їжджала з хвили. Вони ставали дедалі довшими і вищими.

Я щойно заснув після вахти, коли раптом прокинувся від сильного удару хвилі в борт. У темряві світився, здається, дисплей, який допомагав нам контролювати курс, і в його світлі я побачив кухонний посуд, який перелігав з лівого борту на правий. Мене також кинуло на правий борт і притисло кейсами з апаратурою. З люка впала завіса води.

Пам'ятаю, що образився – настільки це було неделікатно. Миттєво виникло питання: а на кого, власне, образитися? Потім наступне: якщо всередині мене перекинуло з койки на борт, змішало з посудом, цибулею, картоплею, штормовим одягом, морською водою, ліхтарями, взуттям... то що там – в кокпіті? Звідти пролунали голоси. Слава богу, перегуквалися двоє.

Згодом виявилось – яхту кинуло щоглою на воду. Юрія Бондаря зупинив румпель, а Броніславовича вихлюпнуло з кокпіту. Спіймали його леєри – сталеві триси огороження борту. Броніславович – достатньо велика здобич для леєрів,

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

а його окуляри, наша канистра з соляркою та ще кілька предметів були надто дрібними. Ми їх більше не бачили. Вахту в кокпіті врятувала страховка. Як і належить, вона була прикута до яхти фалами з міцними карабінами.

Але найцікавіше було попереду.

Вже приблизно 150 миль ми продовжували рухатися без вітрил. Вітер не збирався зменшувати свій тиск, навпаки. Без вітрил у яхти залишається дуже мало свободи для маневру. Лівіше і правіше від напрямку вітру, який давив із корми, яхта могла відхилитися на невеликий кут – шторм диктує свої умови.

У цьому куті в темряві другої штормової ночі повинна була з'явитися більярдна луза Босфору. В цій більярдній грі ми були кулею, яка повільно рухалася в темряву.

GPS показував нам лузу саме там, де ми на неї сподівалися, але працював із перервами. Крізь дощову завісу було видно намисто берегових вогників, але лише тоді, коли «Купава» на кілька секунд злітала на гребінь хвилі. В широких і глибоких долинах між хвилями не було видно нічого.

Босфор випірнув із світанку, засипаний холодним дощем. Уночі, після чергового

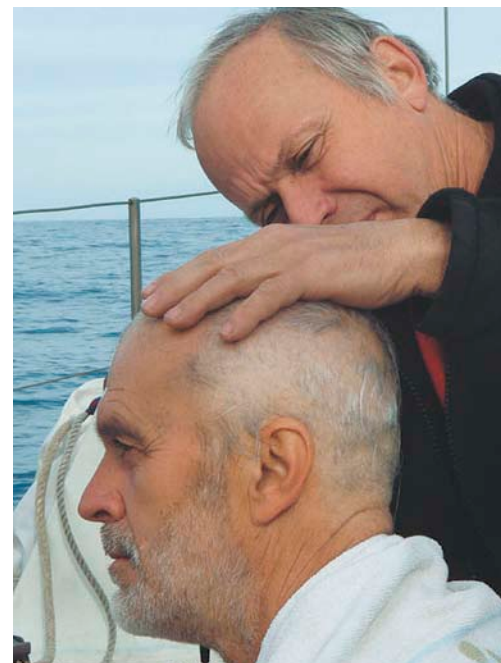
шторму в Егейському морі, яке тепер я з повагою називаю ЕгеГейським, ми підійшли до грецького острова Скирос і, здається, нічого солодшого я в житті не чув: ботало! Карпати! Десь поруч у темряві – пагорби Верховини з коровами, яким вішають дзвіночки, аби не загубилися.

Зранку побачив – тут ботала вішають козам, що дряпаються скелями і ночують на кручах.

А зараз із лівого борту на відстані трьох миль – Сицилія, і запах диму зачепив і потягнув за собою цілу низку спогадів.

І кіно на борту сприймається не так, як удома. Показував на палубі фільми з колекції «Відкритої ночі», показував і своє – «Сапові всмятку», «Фучжоу» і... сам дивився наче вперше. Василіск Африканович Блістанов (Борис Андреев) не змагався тут із телевізійною рекламою, футболом, собакою, якого треба вигуляти, пляшкою пива з холодильника, мобільною в руці, з черговим «Ток-шоу», а жив на рівних із монументом Етні, з простором відкритого моря, з червоною половиною неба, решта якого вже була всяяна зорями.

Доля великого артиста виростала пропорційно декораціям, які його оточували. А кожний кадр божевільної подоро-

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

жі героя «Фучжоу» Ореста підкріплював-ся милями, штормами, штилями і зустрічами, що вже лишилися позаду.

Кожний фільм, кожний кадр із колекції «Відкритої ночі» відлунював чимось рідним, своїм, далеким, бажаним.

...У перший день старого Нового року надійшла звістка з Києва в жанрі старих нових новин. Мобілкою зв'язався з Олександром Криштоловичем (оператором фільму «Тойхтопройшовкрізьвогонь»), і почув від нього, що фільм за подібним сценарієм чи то знімають, чи вже зняли естонці. Попросив його перевірити інформацію, яку він отримав від одного київського продюсера. Та новина не дає спокою. Невже, поки міністерство розмірковує, чи потрібний нам український герой, естонці зробили свого – естонського?..

І знову повертаюся до запитання: для чого це мені, ця подорож?

Хлопці, здається, трохи лукавили, коли висували свої версії. Можливо, для них море – це певна залежність? Юрій Бондар під вітрилами перетинав Атлантику, неодноразово бував у Середземному. Валерій Деймонтович ще два дні тому водив мене по Палермо, яке не забув із минулого відвідування. Андрій Зубенко ще у військово-морському училищі обійшов півкулі. Здається, на запах із зав'язаними очима відрізняв би одне море від іншого. Стверджує: Чорне пахне яблуневими садами, а південні моря ще з-за обрію – вологим запахом джунглів...

Я також інфікований, але поки що Дніпром. Мої вітрила пов'язані із ним, з його запахами. Саме на Дніпрі мій брат Юра вперше посадив мене у кокпіт своєї яхти за розміром трошки більшої, ніж ночви. Згодом уже я посадив у кокпіт своєї яхти його сина Пилипа і свою дочку Іванку. І знову – Дніпро. Вдень – аромат лози, очерету, а вночі – дим, череда корів, риба...

У мене поки що немає морської залежності. Мій морський досвід набагато менший, ніж у хлопців: трикутник Чорним морем та Адріатика з братами Капрановими. Разом близько 1000 миль. Тепер додалося ще 1300 у зимовому Середземному. Тут також буває зима. Ми втекли від неї з Херсона, але тут часом майже очаківські холоди.

Справжня морська залежність, кажуть, починає точити організм уже на березі. Після того, як організм клянеться, що не захоче більше мокнути, наче дитяча іграшка в пральній машині, не захоче їсти перловку, не захоче прокидатися серед ночі від удару хвилі в бік...

На землі всі ці незручності набувають спокусливого змісту. І тоді треба шукати офіційну версію наступної подорожі. Можливо, помиляюсь. Запитайте у хлопців.

А мені треба зняти один кадр – перший кадр фільму «Тойхтопройшовкрізьвогонь».

Чому я знову про це?

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

Просто я побачив, як дивилася команда «Купави» наші невідомі українські фільми з колекції «Відкритої ночі» посеред моря. Тепер, якщо не шторм, звучить запитання: «Кіно сьогодні буде?»

Виявляється, воно потрібне.

А в Києві кілька разів чув іронічне: «Пінгвінам будете показувати?»

Колекцію «Відкритої ночі» я принагідно і привселюдно вручив свого часу трьом міністрам культури, двом віцепрем'єр-міністрам і Президенту України. Поки що не зацікавили ці автори нікого з високих осіб – хто ці невідомі і що це за кіно?

Кадр, який я хотів би зняти, – ще далеко за обрієм, а поки знімаю інші для документального фільму про нашу подорож. Назви ще немає, та й сценарію також. Життя часом підкидає несподівані сюжети, а заплановані відхиляє.

Знімати на борту непросто, а в шторм майже неможливо – не вистачає кінцівок аби держати камеру і триматися.

Апаратури я набрав багато, але в екстремальних умовах працювали наразі лише цифрові кишенькові фотокамери. Дві з них підводні. А на борту ще цілий комплект апаратури. Поприносили друзі – Сергій Марченко, Тарас Ткаченко, Сашко Криштолович, Микола Єрмоєнко. Ще одну цифрову камеру подарував «Купаві» Олег Панчук, який готується на заміну екіпажу разом із Віктором Копайгородським.

Я купив для апаратури три металеві кейси, які бережу в найсухішому місці яхти. Потрошку проглядає технологія – що

чим знімати. Потрошку ліпиться і структура матеріалу.

Потрошку й команда звикає до фото- або відеозйомки. На початку всі тікали з кадру, делікатно звільняючи місце для пейзажу. Не «Купава», а Flaing Dadchman.

...Так чи інакше, але «Купава» рухається в напрямку Гібралтару. На жаль, із запізненням. Ще за місяць до старту працювали ночами, але 28 серпня не вийшли.

Стартували, коли стало очевидно: закріють шлюзи і вся підготовка буде марною. Хлопці вийшли втрюх, а я ще залишився в Києві збирати апаратуру. Останній шлюз закрився за «Купавою» так, що трохи не відкусив рукав у непромоканця, який сохнув на кормовому релінгу.

Залишивши судно в Ново-Каховській «Максим-Марині», команда повернулася до Києва за деталями для яхти, які ще доробляли в Києві друзі. (Окрема подяка Миколі Мітіну, Андрію Феоктистову і Олегу Панчуку за ручки для лебідок, без яких ми залишилися після першого шторму. Нам передали їх в Катанью на Сицилії.)

Із Каховки ми перейшли до Херсона, а там уже нас наздогнали справжні холоди. Тут, у Середземному, вони мають свій вигляд, але теж – не літо. Яхт немає. Нічого дивного – то шторм і холод, то штиль із дощем.

...Сьогодні – день виборів президента України. В яку країну доведеться вертатися?

Невже й надалі знімати кіно для пінгвінів?

«Культура...» – генеральний інформаційний спонсор навколосвітньої вітрильної експедиції «Купави»

Фотознімки команди «Купави»

редактор рубрик
«Музеї», «Діаспора»
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

музеї

■ ІМЕНІ ВАЛЕРІЯ ЛОБАНОВСЬКОГО

Рік тому в Києві з'явилася школа імені Валерія Лобановського, а нині урочисто відкрито музей Героя України, заслуженого тренера України і багаторічного наставника київського «Динамо».

У загальноосвітній школі № 319, що у Голосіївському районі столиці, зібралися близькі та друзі Валерія Лобановського – дружина Аделаїда, однокласники, Борис Воскресенський від Федерації футболу України, віце-президент клубу «Динамо» Вадим Костюченко. Динамівці прийшли не з порожніми руками – поповнили музейну експозицію м'ячем і клубною футболкою з автографами гравців команди.

Відкрила музей пані Аделаїда, урочисто перерізавши червону стрічку, після чого присутні змогли зануритися в атмосферу 50-х років, яка повністю збережена в кабінеті фізики. Тут і парта, за якою сидів юний Валера, і підручник з алгебри 1952 року; стенди зі світланками із випускного альбому і знімки його однокласників.

Директор школи Світлана Колесникова заповіла, що до початку фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року музей буде включений до переліку туристичних об'єктів.

■ ПЛАСТИКА ІЗ ЗАПАСНИКІВ

Оригінальною виставкою розпочав рік Хмельницький обласний художній музей. Цього разу відвідувачам презентували не картини, а об'ємно-пластичні твори з музейних запасників.

В експозиції представлено вироби з гутного скла роботи лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, ректора Львівської національної академії мистецтв Андрія Бокотєя та професора цього закладу Франца Черняка.

Відвідувачі також мають змогу побачити керамічні твори львів'ян Анни Лисик, Неллі Федчун, Ігоря Ковалевича та киянки Неллі Ісупової, котрі залишилися у фондах після першого всеукраїнського симпозиуму художників-керамістів, що проходив на базі знаменитого Полонського фарфорового заводу ще 1993 року.

«Ми і цього разу не розчарували земляків, – розповіла заступник директора музею Людмила Тимофєєва, – адже за десятиліття шанувальники прекрасного звикли, що на початку року даємо їм можливість зазирнути у свята-святих музею – його фондову колекцію. Вже показали близько півтори тисячі експонатів. Але це наразі лише четверта частина того, що маємо».

Згадкою про виставку стане і настільний календар, який випустили до цієї події.

■ УВІЧНЮЄТЬСЯ СЛАВА ШАХТАРІВ

На шахті «Комсомолец Донбасу», що на Донеччині, відкрито музей шахтарської слави.

Цій події передувала багаторічна праця зі збирання колекції до 30-річчя шахти. «Нам пощастило відшукати документи часів будівництва підприємства, зібрати величезний архів фотографій, а також шахтарської атрибутики, – говорить виконуючий обов'язки директора з соціального розвитку ВАТ «Шахта «Комсомолец Донбасу» Микола Холєван. – Величезну допомогу в збиранні експонатів надали профспілкова організація підприємства, а також жителі міста»

Ольга ДЕНИСОВА,
завідувачка відділу
декоративно-
ужиткового мистецтва
Чернівецького
художнього музею

**У приміщенні
Чернівецького
художнього музею
відкрито виставку
«Розквітайте,
і квіти, і доля!»**

Присвячена Дню Соборності України, вона репрезентує творчість майстрів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва Буковини у різноманітних його проявах.

Експозиція містить 59 робіт: це вироби із дерева, шкіри, вовни, різних видів металу, каміння тощо.

Ткацтво на виставці представляють дві талановиті майстрині – Зоя Давиденко та Олена Француз, чий внесок у його розвиток на Буковині у другій половині ХХ століття важко переоцінити. Їхня діяльність спричинилася до вивчення народного мистецтва, традиційного місцевого килимарства та заклала під-

І квіти, і доля

грунта для подальшого розвитку художнього ткацтва.

Ткалі звертаються до джерел народної орнаментики і застосовують її елементи у власних килимах, тайстрах, доріжках.

Їхні роботи вирізняються вміло підбраною колірною гамою і використанням не лише гладкого, а й петелькового ткацтва (зокрема це роботи Олени Француз).

Досконалою технікою інкрустації металом позначені твори випускника Вишницького училища прикладного мистецтва Степана Ковалюка, для яких характерне використання геометричних мотивів у поєднанні із рослинними. До традицій давньоруського мистецтва та використання технік зерні, емалі, філіграні звертається Олександр Жарков.

Привертають увагу шкіряні вироби Ніни Косаревої, в стилістиці в яких тісно переплелися традиції та сучасність.

Виставка є яскравим підтвердженням того, що буковинське декоративно-ужиткове мистецтво є невід'ємною частиною загальноукраїнської культурної спадщини.

У Вишгородському заповіднику

**Неподалік
Києва на правому
березі Дніпра на мальовничих
кручах із давніх-давен
розкинулося літописне
місто київської княгині
Ольги – Вишгород**

Його історія тісно пов'язана з іменами князів Володимира, Ярослава Мудрого, Андрія Боголюбського.

Співробітники Вишгородського історико-культурного заповідника, можна сказати, здійснили моральний подвиг – попри всі негаразди зуміли відкрити два нових музеї.

Ірина Пироженко вже десять років працює на посаді директора, а взагалі у заповіднику вона з перших днів його відкриття.

Коли почалася активна забудова Вишгорода, археологи звернулися із вимогою негайно відкрити заповідник, зробити охоронну зону, зберегти унікальні ландшафти.

Тоді влада не почула. Лише завдяки титанічним зусиллям Українського товариства охорони пам'яток історії та культури і особистому втручання Бориса Олійника 1994 року були видані долетворчі документи: Указ Президента України та постановою Кабміну, де прописано створення Вишгородського історико-культурного заповідника.

Наталка ІВАНЧЕНКО

відповідальний секретар журналу «Український театр», редактор рубрики «Театр»
Надія СОКОЛЕНКО

театр

■ ПРЕМ'ЄРА У СТАТУСІ НАЦІОНАЛЬНОГО

Прем'єрою Донецького українського музично-драматичного театру, якому наприкінці 2009 року Указом Президента було надано статус національного, стала вистава «Кассандра» за драматичною поемою Лесі Українки. Постановку здійснив лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Олександр Дзекун. Він також виступив автором сценічної версії, сценографічного та музичного вирішення спектаклю.

На глядачів Донецької муздрами чекають цікаві нововведення. У рамках проекту «Театральна вітальня» в ресторані «Прем'єр» при театрі проведуть музичні вечори за участю провідних артистів-вокалістів. Першими двома програмами стануть «Дві мелодії, дві долі...» на основі російських романсів та пісень із репертуару Мусліма Магомаєва і Валерія Ободзинського у виконанні баритона театру Дмитра Федорова та «Коханка джазу» Влади Якубовської.

На знімку: сцена з вистави «Кассандра».
Фото В'ячеслава ПАЩУКА

■ САД НЕТАНУЧИХ СКУЛЬПТУР

Першими виставами Львівського академічного театру імені Леся Курбаса були інсценізації творів Ліни Костенко. Тож природно, що театр і надалі приділяє особливу увагу її творчості. Останньою прем'єрою торік стала вистава «Сад нетанучих скульптур», поставлена Євгеном Худзиком за двома одноактними п'єсами пані Костенко – «Дума про братів неазовських» та «Сніг у Флоренції». У ній брали участь актори театру Микола Береза, Олекса Кравчук, Олег Онещак, Мирослава Рачинська, Андрій Селецький, Орест Шарак.

■ NASTROVJE! СУВОРО ЗА СТАНІСЛАВСЬКИМ

У січні відзначилися актори Франкфуртського театру з експериментальною постановкою Die Reise nach Petuschki за поемою в прозі Венедикта Єрофєєва «Москва – Петушки». Діючи за системою Станіславського, актори задля достовірного відтворення атмосфери пили на сцені справжню горілку, про що глядачі вистави не підозрювали, доки один з акторів, Марк Олівер Шульце, не звалився зі сцени. Завершився театральний експеримент госпіталізацією виконавця.

Надія СОКОЛЕНКО

Листи кохання

Олександр ЧЕПАЛОВ

На виставу Харківського театру для дітей та юнацтва «Повернення» не продавали квитків. Не було й звичайних запрошень

Вшанувати пам'ять композитора Ірини Губаренко прийшли ті, хто добре знав і цінував цю талановиту людину. 2009-го Ірині мало б виповнитися 50. Але п'ять років тому її не стало.

Ірина народилася у відомій сім'ї Черкашиних-Губаренків: у її вдачі проявилися гени дідуса – режисера, актора-«березильця» та театрального педагога Романа Черкашина і бабусі, актриси Юлії Фоміної. А вибір музичної професії був зумовлений прикладом батьків – композитора Віталія Губаренка та музикознавця Марини Черкашиної-Губаренко.

Ірина написала багато романсів та пісень на власні вірші, симфонічну поему «Ахтамар», кілька камерних музичних творів – фортепіанні прелюдії, вокаль-

ні цикли, рок-оперу «Соляріс»...

Протягом тривалого часу завідувала музичною частиною Харківського театру для дітей та юнацтва. Двадцять років – двадцять вистав, де музика ставала візитівкою образних режисерських рішень.

Вона й сама створила декілька режисерських робіт, які з успіхом ішли на теат-

ральних сценах Харкова та Києва.

Свого часу Віталій Губаренко написав монооперу за новелою Анрі Барбюса «Ніжність» про жінку, яка пішла з життя, проте її обранець ще протягом багатьох років отримував від неї листи кохання. Вона й стала ключем до композиції, яку втілювала актриса Ольга Двойченкова. Разом із молодим режисером Андрі-

єм Лебедем та художниками Тетяною Пасічник і Аркадієм Чадовим зробили виставу-згадку, котра цього року отримала символічну назву «Повернення». У ній звучали лише твори Ірини Губаренко: уривки із щоденників, інтерв'ю, вірші та авторські пісні, а також музика до вистав театру.

На знімку: учасник вистави «Повернення» Роман Губаренко.
Фото автора

Вона, наче коротка зупинка потягу, коли є час лише викурити цигарку. Він – випадковий пасажир, котрий не встигає повернутися до вагона

Навколо – велике ненаситне місто, що п'є кров самотніх і спорожнює гаманці багатих...

Стара історія – «Двоє на гойдалці» Вільяма Гібсона – здобула нове прочитання у Черкаському обласному музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка. Режисер Ігор Матієв розмістив не тільки героїв, але й глядачів просто на сцені. А художник Дмитро Костюминський досконало відтворив старий метушливий Нью-Йорк 1960-х.

Дві прості кімнатки зі світлом у вікні, дві майже прості долі і телефонні дроти – єдині, що можуть порятувати від са-

Про двох

мотності. Він (Сергій Бобров) телефонує їй, вона (Оксана Блащук) – йому; він благає про допомогу, вона – не відмовляє. Шалені ритми світу зовніш-

нього, що вриваються в життя цих двох проекцією міста на заднику, світло у чужих вікнах втрачають сенс, адже зустрілися двоє...

Вони ходитимуть один до одного в гості, кохатимуться, сваритимуться, піклуватимуться, аж поки маленький механізм, що тримав поруч їхні життя, не зламається.

Одного разу танцівниця Гітель і адвокат Джері опинилися на цирковому дроті під шатром. Легше, звичайно, відмовитись від ризику й просто піти. Саме так Джері і вчинив. «Допомагати – це наступне слово після кохати», – сказав він їй і тихо зачинив за собою двері... Та чи може повірити у це жінка, яка після майже тридцяти років самотності нарешті відчула, що чоловік може затриматися поруч із нею довше, аніж на ніч?..

Ярослава КРАВЧЕНКО

редактор рубрик
«Музеї», «Діаспора»
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

кінематограф

■ ЗАПИТАЙТЕ У СТУДІЇ «КРОК»

Торік, у квітні, наша газета вже розповідала про перемогу народного художнього колективу «Дітяча анімаційна студія «Крок» із Києва. Студійці привезли тоді з чергового фестивалю в Австрії два ведмеді: Золото та Срібного. Аж тут знову новина: делегація «Крок» повернулася з Міжнародного кінофестивалю в Греції (місто Піргос) OLYMPIA INTERNATIONAL FILM-FESTIVAL – CAMERA ZIZANIO.

Там наші юні мультиплікатори здобули срібний диплом за фільм «Як я став аніматором» та спеціальний приз президента фестивалю за найкращу програму мультфільмів. «Кроківці» – єдині, які представляли Україну на цьому почесному кінодійстві. Отож, вони вкотре довели, що УКРАЇНСЬКЕ КІНО, УКРАЇНСЬКА АНІМАЦІЯ ІСНУЄ І ПРОЦВІТАЄ.

■ ПРИЄМНИЙ СЮРПРИЗ

– У кінофестивалі брали участь 264 фільми із 46 країн світу, – розповідає Ольга Іванова, прес-секретар студії «Крок». – Ми представили мультфільми: «Як я став аніматором» (автори Юля Станкевич, Віра Шита, Гліб Вернигоров, Олексій Вознюк і група дітей) та «Смачний бізнес» (автори Костянтин Христюк і група дітей). Дебютувала в Греції зі своїм першим анімаційним музичним кліпом «Історія кохання вогню та води» Дарія Соколова (14 років).

Після перегляду програми до українців підійшов уповноважений працівник міністерства освіти і культури Греції та попросив дозволу показати мультфільми в усіх навчальних закладах республіки – настільки високо він оцінив ступінь професіоналізму студії «Крок»! Воістину приємний сюрприз – популяризувати українську анімацію серед дітей та молоді Республіки Греція.

А ще «кроківці» отримали запрошення на інші міжнародні кінозаходи – в Іспанії, Великій Британії, Чехії та Голландії.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Студія-непотріб піде з молотка?

Станіслав
ЗМІЄВСЬКИЙ,
власкор «Культури...»,
Одеса

Повідомлення про те, що Фонд державного майна (ФДМ) ухвалив рішення продати належний державі контрольний пакет акцій ЗАТ «Одеська кіностудія», або 50,01% статутного капіталу компанії, ні для кого не стало несподіванкою

Найстаріше в Україні кіно-підприємство зумисне банкрутували й нищили. Тепер його головний співвласник вирішив збутися клопоту і продати цей непотріб на аукціоні.

Рішення про приватизацію закріплено наказом Фонд державного майна № 2004 від 17 грудня 2009 року. Державний пакет простих іменних акцій кіностудії сумарною вартістю складає 31,085 млн гривень.

Закрите акціонерне товариство «Одеська кіностудія» було створено наприкінці 2005 року. Внеском держави до його статутного капіталу став цілісний май-

новий комплекс держпідприємства «Одеська кіностудія художніх фільмів», а другий акціонер – ТОВ «Нова кіностудія» – вклав 31,1 млн гривень. Тоді ж правління ЗАТ очолив відомий журналіст Олександр Ткаченко.

Два роки тому Фонд державного майна відхилив пропо-

зицію продати належні державі акції «Новій кіностудії» до завершення терміну інвестиційних зобов'язань цього ТОВ.

Тугий вузол проблем, пов'язаних із колишньою державною кіностудією, вже перестав бути лише кіномистецьким, перетворившись на економічний та по-

літичний. Тож не дивно, що у передвиборчий період на підтримку кінематографістів, які протестують проти продажу студії з молотка, виступили й політики. Спробуємо спочатку з'ясувати, що вони вкупі захищають, від кого і заради чого.

Кого і від кого захищаємо?

Перше слово належить майстрам екрана, які, за словами голови Одеської організації Національної спілки кінематографістів України кінорежисера Ярослава Лупія, захищають своє творче право знімати в Одесі фільми

Вже не вперше одеські творці кінострічок надсилають звернення до Президента та уряду України, до голови Верховної Ради.

Цього разу вони просять призупинити дію наказу Фонду держмайна про приватизацію кіностудії до прийняття парламентом Закону про кіно, що містив би статті, які забезпечують захист кіногалузі від рейдерства.

Тим часом чиновники із Фонду державного майна потурають реалізації плану неприхованого захоплення студії «прихвизаторами» під виглядом її порятунку.

Керівництво ЗАТ за чотири роки занедбало кіновиробництво, поставило підприємство на межу банкрутства. Тепер воно робить чергову спробу прикупити за безцінь і державний пакет акцій, перепрофілювати студію, щоб поставити на одеському кіно жирний хрест.

Ні для кого не є секретом, що потенційних покупців студії, а пріоритетне право на придбання має ТОВ «Нова кіностудія», цікавить не кіновиробництво, а ласий шматочок землі у 6,7 га на Французькому бульварі. Уже за-

раз це товариство орендувало її у міськради на 49 років.

Запевнення мера Одеси Едуарда Гурвіца, що він не дозволить будувати тут будь-що не для потреб кіно, мало кого заспокоюють. Чи не тому Фонд держмайна запланував провести аукціон 2010 року, коли для «Нової кіностудії» завершується п'ятирічний термін законодавчої заборони на перепрофілювання підприємства?

P.S. Коли матеріал готувався до друку, надійшло повідомлення, що у Верховній Раді України зареєстрований проект постанови, який подав Володимир Литвин.

У ній передбачається припинення приватизації пакета акцій, що належать державі.

редактор рубрик
«Народна творчість»,
«Туризм», «Етнографія»
Світлана СОКОЛОВА

ТУРИЗМ

■ ПРОВОДЖАЙТЕ ЗИМУ НА ЗАКАРПАТТІ

13–14 лютого в Ужгороді відбудеться кулінарний фестиваль «Масляна-2010» – проводи зими. Масляна – старовинний слов'янський звичай. Головний атрибут свята, який символізує сонце, – рум'яні млинці: на Закарпатті їх зовуть палачинками.

■ ДО КРИМУ НА ТУРВИСТАВКУ

28 лютого у Феодосії планують провести туристичний ярмарок «Феодосія. Відпочинок. Туризм. 2010».

На виставці, яка відбудеться вперше, представлять туристичні готелі, музеї, пансіонати, бази відпочинку, приватні домоволодіння у Великій Феодосії, об'єкти розміщення Ленінського, Кіровського та Судацького районів, а також заклади, які займаються екскурсійною діяльністю та організують активний відпочинок.

У заході візьмуть участь представники України, Росії та Білорусі, є задум запросити турфірми з Німеччини.

Фото Миколи ЗАВГОРОДНЬОГО

■ НЕПОВТОРНІ МИКОЛАЇ-ЧУДОТВОРЦІ

До кінця лютого в історико-етнографічному музеї «Бойківщина» у Самборі Львівської області можна ознайомитися із виставкою сакрального мистецтва «Миколаї-Чудотворці» із приватної колекції єпископа Коломийсько-Чернівецької єпархії Миколи Сімкайла, яку він збирав тридцять років.

У виставкових залах представлено понад 60 ікон Миколая Чудотворця.

■ ПАРК ЗАМІСТЬ «ДИКОГО ПОЛЯ»

На Донеччині нещодавно виріс парк скульптур. Великий шмат землі біля промислового містечка Дружківка люди жартома називали «диким полем». Нині на цих шести гектарах – 50 статуй. Вирізьблені з велетенських кам'яних брил, фігури зображують казкових персонажів, міфічних та історичних героїв, є також і композиції на теми, які споконвіку хвилюють людей – кохання, духовність та братерство.

Парк має тематичні сектори за порами року.

Нас об'єднали Карпати

Світлана СОКОЛОВА

На необхідності оптимізації співпраці України та Словаччини у сфері туризму наголошували учасники прес-конференції, яка відбулася в Укрінформі

Заступник міністра культури і туризму України Ольга Бенч підкреслила, що співпраця з державами – найближчими сусідами надзвичайно актуальна, оскільки ми, наприклад, так мало знаємо про чарівну Словаччину.

Керівник торгово-економічного відділу, радник посольства Словацької Республіки в Україні Йозеф Калман підтримав думку:

– Коли я приїхав в Україну, то був здивований, як мало українці знають про нашу країну та її туристичні можливості. Однак місце туризму в економіці Словаччини доволі почесне, оскільки розроблена стабільна й динамічна структура – від маленького села до міста, району, області й закінчуючи центральними урядовими

установами. Навіть у деяких селах є інформаційні центри, де можна отримати довідку щодо проживання та умов відпочинку.

Голова Державної служби туризму і курортів України Анатолій Пахля звернув увагу на важливі напрями можливої співпраці між нашими країнами, наголосивши на перспективі обміну інформацією стосовно організації функціонування галузі, особливостей туристичної й курортної

політики. Не менш, за його словами, важливим є обмін досягненнями в організації міжнародних і внутрішніх турвиставок.

«Не було виставки в Україні, в якій не брали б участь турорганізації Словаччини», – повідомив пан Пахля.

Сьогодні Україна може запропонувати туристам зі Словаччини відпочинок на морі, в Карпатській регіоні, оздоровчий туризм. Авжеж, ми маємо величезну кількість оздоровчих ку-

рортних закладів (понад 3000 об'єктів).

– Між нашими народами завжди існували добрі контакти, ми взагалі дуже близькі. Переконалий, що надалі наші відносини стануть ще тіснішими. І в цьому нам допоможе, зокрема, розвиток туристичного руху, – підкреслив пан Йозеф Калман.

На знімку:
Йозеф Калман,
Ольга Бенч та Анатолій Пахля
Фото Юрія ШКОДИ

Життя як курорт

Словаччина може похвалитися дев'ятьма національними парками, чотирнадцятьма природними областями, що охороняються, заповідниками, озерами, дивовижними долинами, високими горами, лісами, десятками укріплень та замків, дев'ятнадцятьма міськими пам'ятними резерваціями, природними та культурними пам'ятками, які занесено до охоронного списку ЮНЕСКО

Двадцять найкращих гірськолижних курортів та центрів мають найліпше забезпечення. У Словаччині понад 1000 гірськолижних підйомників, лижні траси загальною довжиною приблизно

150 км. Більше 1200 мінеральних і термальних джерел. Швидко розвиваються курорти та термальні басейни.

У туристичній галузі Словацької Республіки задіяно близько 110 тисяч осіб, що становить 4,4 відсотка працюючих. Здебільшого цією діяльністю зайняті малі та середні підприємства.

Держава надає дуже вигідні умови й стимули для закордонних інвесторів. Словаки сподіваються, що і в Україні знайдуться інвестори, зацікавлені вкласти гроші не лише в туризм, а й інші сфери господарчої діяльності їхньої країни.

За даними консульського відділу посольства Словацької Республіки в Україні, на поточний зимовий сезон було акредитовано 126 українських турагентств. У грудні 2009-го українцям видано 4250 віз. Понад усе наші співвітчизники вподобали гірськолижні центри та термальні джерела і курорти.

редактор рубрики
Виктор ХОМЕНКО

сучасне мистецтво

■ ШКІЛЬНІ РЕАЛІЇ

Поєднання «Музей російського мистецтва» та проект «Мистецькі школи України» звучить дещо парадоксально, але на практиці виглядає яскраво і природно. Зокрема на виставці закарпатського живописця Антона Ковача «Між ілюзією та реальністю».

Свою чималу колекцію творів українського мистецтва ХХ століття (в постійній експозиції – Тетяна Яблонська, Олена Рижих, Олесь Подерв'янський та інші) музей поповнює за рахунок проекту «Мистецькі школи України», що триває вже не один рік. Його метою є показати особливості розвитку малярства у різних регіонах країни. Уже демонструвалася київська, одеська і львівська школи, на черзі – кримська. Нещодавно киян потішили експресією закарпатської школи – на прикладі одного із найяскравіших її представників Антона Ковача.

Назва «Між ілюзією та реальністю» не випадкова: в експозиції чітко простежуються два напрямки, кожен із яких відповідає різним етапам творчості художника. Більш ранній, реалістичніший – натюрморти, колорит карпатських ландшафтів та інші об'єкти, писані «з натури»; та пізніший, де панує символізм. Сплеск емоцій, енергії життя дивовижно уживається із таємничістю, сумною ніжністю – так, наче метелик сів на загострене лезо меча.

■ НАЦІОНАЛЬНА ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНЕ

Із 23 січня у столичному PinchukArtCentre – дві персональні виставки всесвітньо відомих художників, індійця Субодха Гупти (Subodh Gupta) та українця Сергія Браткова. В рамках проекту «Віра має значення» (Faith Matters) Субодх Гупта представляє серію нових скульптур і живопису, а Сергій Братков пропонує до уваги відвідувачів арт-центру проект «Україна», до якого ввійшли фотографії та інсталяції. Обидві виставки присвячені змінам у національних культурах в контексті сучасного життя.

Виставка Субодха Гупти розмістилася на другому та третьому поверхах арт-центру і містить чотири, створені для показу в PinchukArtCentre, скульптурні інсталяції та серію з 12 нових живописних робіт. Четвертий і п'ятий поверхи зайняли понад 30 робіт Сергія Браткова.

Хто проти Петра Зикунова?

Олена МАКСИМЕНКО

У Національній спілці художників України відбулася церемонія нагородження лауреатів премії імені Катерини Білокур. Її власниками цього року стали художники Андрій Пікуш із Петриківки (Дніпропетровська область) та Галина Забашта із Києва

За радянських часів це дійство було приурочене до таких дат, як, скажімо, День Перемоги, – розповідає заступник голови Спілки художників Петро Зикунов. – А тепер до Різдва – як на мене, це прекрасний привід! Подавати роботи для участі у заході може будь-хто, але ми обираємо найкращі твори з усієї країни».

Різдвяна виставка й справді видалася різнобарвною: тут і живопис, і графіка, і скульптура, робелен, м'яка іграшка і розписані побутові предмети (на кшталт старовинної праски). Не менш різноманітною була й тема-

тика: від дитячих життєрадісних малюнків до ікон.

Що єднало всіх авторів то це традиційність: 99, якщо не більше, відсотків робіт не мали й натяку на новаторство. «Що таке це сучасне мистецтво? Це афера! – впевнений Петро Зикунов. – Он до галереї Пінчука привозили корову із мухами (йдеться про роботу британця Дем'єна Хйорста. – О. М.) – що людина із того може почерпнути?! Це все

одно, що пішохода розчавило машиною і всі збігаються на це подивитись. А насправді це трагедія. І те, що робиться в сучасному мистецтві, – теж трагедія. Красиві твори будуть завжди домінувати».

Утім, така позиція цілком відповідає суті церемонії та премії. Адже мистецька відзнака, що присуджується щорічно від 1990 року, була задумана як нагорода за кращий твір декоратив-

ного мистецтва. Та й сама Катерина Білокур прославилася як геніальна самоучка в галузі народного малярства.

Власник цьогоорічної премії Андрій Пікуш відомий своїми розписами, зокрема робіт із дерева. А також – започаткованим творчим об'єднанням «Петриківка», де вперше в Україні народні митці стали співвласниками свого підприємства. Галина Забашта, другий лауреат премії, також працює в галузі декоративно-прикладного мистецтва – майструє сценічні костюми.

Отже, хоча й офіційно жодних обмежень для тих, хто подає свої твори на виставку, немає, але і позиції організаторів, і концепція нагородження сприяють «наближенню до витоків».

Чого зараз насамперед не вистачає, то це грошей. Від початку існування «Гривневий» еквівалент премії становив 1000 грн., а нині художники отримують лише 500. «Що таке для художника 500 грн., коли полотно й підрамник вартують 1000, якщо не більше?! Шуму багато, а пшик маленький!» – бідкається Зикунов.

Так, скіфи – ми

У Києві за підтримки Національної Спілки художників України відбулася міжнародна виставка сучасного мистецтва UKRAINIAN ART WEEK

Під час Українського тижня мистецтв, який проходив в залах Центрального виставкового залу спілки, відбулися конкурси живопису, графіки, графічного дизайну, скульптури, фотографії, декоративно-прикладного мистецтва. Учасниками арттижня стали понад 500 авторів із п'ятнадцяти країн світу.

Приємно, що в конкурсі декоративно-прикладного мистецтва в номінації «Сувеніри, подарунки, прикраси» в категорії «Студент» переміг киянин

Кирило Володін-Панченко з роботою «Відлуння минулого».

В техніці ручної художньої обробки металу і шкіри студент Київського інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука творчо інтерпретував стародавні скіфські прикраси. У вишуканому комплекті зі шкіри та латуні з позолотою було представлено два браслети, кільце, сережки і пряжку на ремінець.

Незважаючи на молодий вік (Кирилові – 23 роки), він – учасник багатьох престижних українських і міжнародних виставок ювелірного і ковальського мистецтва, а також графіки і художньої фотографії («Ювелір Експо Україна», «Дельфійські ігри в Україні» «Су-

часне ювелірне мистецтво України», «Орнаментальне ковальство»).

Алла ПІДЛУЖНА
На знімку: Кирило Володін-Панченко
з нагородою

заслужений журналіст України,
редактор рубрик «Державна мова»,
«Постаті», автор циклу
«Невизнані слова»
Іван МАЛЮТА

державна мова

Поради СВЯТОСЛАВА КАРАВАНСЬКОГО ЗА ЯКИМ ПРАВОМ чи ЯКИМ ПРАВОМ?

Прийменник **ЗА** дуже часто вживано без потреби. Наприклад: «Держава за своєю природою – це насильство». Тут **ЗА** виступає в ролі паразита, бо можна ж сказати «Своєю природою держава – це насильство». І зміст збережеться. Вживання **ЗА** у подібних виразах канцеляризує текст, бо свідчить про переклад автором російських штампів по своєї природі, по какому праву, по щастливому співпадінню. Наша ж мова може обходитись без прийменника **ЗА**.

ЗА ВИНЯТКОМ ТОГО, ЩО ТРЕБА ВИКЛЮЧИТИ чи ЗА ВИНЯТКОМ ВАРТОГО ВИНЯТКУ?

Наведені вислови – це два переклади латинського звороту **Excerptis excipiendis**, що буквально значить **за винятком вартого винятку**. Латинські вирази відомі своєю лаконічністю. **Усе, за винятком вартого винятку** дуже влучно відтворює думку, яку хоче висловити мовець, уживши його. Буквальний переклад найкраще віддає зміст оригіналу. Але дехто воліє вживати довгий і невдалий переклад **усе, за винятком того, що треба виключити**.

БАГАТОСТРАЖДАЛЬНИЙ чи СТРАЖДЕННИЙ?

До слів-тихарів, що нищечком підкрадаються до нормальних слів і паразитують на їхній популярності, належить і слово **БАГАТО**. Воно паразитує на цілому ряді слів: **багаточисленний** (коли треба сказати просто **численний**), **багаторазовий** (коли краще сказати **кількаразовий**), **багатолітній** (краще сказати **довголітній**), **багатоголовий** (краще – **стоголовий**), **багатосторонній** (краще – **рясногранний**), **багатоколірний** (краще – **ряснобарвий**). Те саме і зі словом **багатостраждальний**, яке повторює структуру російського слова **многостраждальний**. Нащо нам копії та ще й із паразитами, коли ми маємо своє давнє, непозичене і необтяжене паразитами, слово **стражденний**?

ДОРОГЕ ЗАДОВОЛЕННЯ чи ДОРОГА РОЗКІШ?

Сьогодні дуже часто подибуємо звороти зі словом **задоволення**, хоч не завжди вживання цього слова відповідає мовній декларації авторів. Дехто з письменної братії залюбки **отримує задоволення**, читає щось **із задоволенням**, відмовляється від **дорогого задоволення**, **віддається задоволенням** і навіть **живе в своє задоволення**.

Характеризуючи деякі засоби сучасного кіно, кінокритик пише: «Зараз – це досить **дороге задоволення**». Щоб цей вираз не звучав карикатурно, його треба українізувати: «Зараз – це досить **дорога розкіш**». І коротше, і краще.

Пам'ятка – не пам'ятник!

Марія ВОЛОЩАК

**Мова – наче піч у хаті.
Без неї, навіть якщо все інше
в чудовому стані, ніколи
не буває тепло і затишно**

Нас кілька віків привчали грітися біля печі, що стоїть у сусідській хаті. Так ми почали зневажати свою хату, перестали прикрашати та наводити в ній лад.

Хто ж буде поважати народ, який за нехаче рідну мову? Адже мова – це головний інструмент народу, з допомогою якого формується інтелект людини і ментальність нації, здійснюються виховання, освіта, підготовка патріотичних вояків і бізнесменів, спілкування науковців і політиків, яким користуються на роботі і під час відпочинку... Вживаючи чужий незручний інструмент, ми все робили по-чужинському, абияк.

Ось тільки деякі найпоширеніші помилки, які спотворюють і нівечать українську мову: «**чужа біль**» (треба «**чужий біль**»), «**благополуччя** населення постійно зростає» («**добробут** населення постійно зростає»), «**блінички** із сиром» («**млинци** із сиром»), «овочева **блюдо**» («овочева **страва**»), «не **боги** горшки ліплять» («не **святі** горшки ліплять»), «**більшість із проголошеного**» («**більша частина виголошеного**»), «відкласти **в сторону**» («відкласти **вбік** (набік)»), «заходи **по** забезпеченню» («заходи **щодо** (для) забезпечення»), «**згідно закону**» («згідно з **законом**»), «заряд **бодрості**» («заряд **бадьорості**»), «на тобі, **Боже**, що мені негоже» («на тобі, **небоже**, що мені негоже»), «з **іншого боку до теми підходить** поет-початківець» («**по-іншому** **тему висвітлює** поет-початківець»),

«**інженер-будівник**» («**інженер-будівельник**»), «**нові бюлетні**» («**нові бюлетені**»), «**бояринник**» («**глід**»), «**конференція відбудеться в три години**» («**конференція розпочнеться о третій годині**»), «**загранична мебель**» («**закордонні меблі**»), «від цього берега до **іншого**» («від цього берега до **другого**»).

Багато мовців, серед яких, на жаль, є й працівники засобів масової інформації, досі не бачать особливої відмінності між двома паронімами: пам'ятка та пам'ятник. Треба запам'ятати, що слово **пам'ятник** у сучасній українській літературній мові має тільки одне значення – скульптурна споруда на пам'ять або на честь когось. Наприклад, «**пам'ятник Тарасові Шевченку**», «**проект пам'ятника видатному діячеві**». А слово **пам'ятка** має кілька значень: річ або об'єкт, що нагадує про когось, про щось; предмет матеріальної або духовної культури минулого; поминальна книжеч-

ка; те саме, що й інструкція («**добру пам'ятку по собі залишили батьки**», «**пам'ятка природи**», «**Товариство охорони пам'яток історії та культури**», «**пам'ятка водієві**»).

Труднощі та непорозуміння часто можуть виникати, застерігає мовознавець Володимир Юкало, коли лікарі намагаються відтворити адекватними мовними засобами (з їхнього погляду) «російсько-старослов'янські» терміни «**здравоохранение**», «**здравпункт**», «**здравоохранительный**» і терміна-сполучення «**Всемирная організація здравоохранения (ВОЗ)**», «**Министерство здравоохранения Украины (Минздрав Украины)**», «**органы здравоохранения**», «**отдел здравоохранения**», «**здравоохранительные мероприятия**».

Калькуючи й «українізуючи» ці російські слова, медики замінюють старослов'янське **-ра** на укр. **-оро** і перекладають іншу частину терміна. Тоді в них виходять такі покручі: «**здоровоохорона**» (здорова охорона?!), «**здоровопункт**» (здоров, пункт?!), «**здоровоохоронний**», «**міністерство здоровоохорони**» (мінздорів, міноздоров (міністерство оздоровлення), «**органи здоровоохорони**», «**відділ здоровоохорони**», «**здоровоохоронні міроприємства**». Ці форми вже переходять з медичного середовища навіть у радіо- й телерекламу (можна почути: «Ліцензія Мін(о)здоров України №...»)

Насправді ці слова і словосполучення передаються так: **охорона здоров'я, пункт охорони здоров'я, стосовний до охорони здоров'я, Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ України), органи охорони здоров'я, відділ охорони здоров'я, заходи щодо охорони здоров'я**.

ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Увага приділятиметься відбору кадрів...	Увага зосереджуватиметься на доброві кадрів...
Після відбуття карантину...	Відбувши карантин...
Віддзеркалення в доповідях...	Висвітлення в доповідях...
Теплі відчуття кохання...	Теплі почуття кохання...
Жити на відшибі ...	Жити на відлюдді ...
Відщепенець ...	Відступник ...
Генеральний Вікарій ...	Генеральний вікарій ...
Обертаються на вертикальній вісі ...	Обертаються на вертикальній осі ...
Учасники віче ...	Учасники віча ...
Бібліографічний вказівник ...	Бібліографічний показчик ...
Вклад у розробку...	Внесок у розробку...
Кольоровий вкладиш ...	Кольорова вкладка ...

Виступив греко-католицький Владика ...	Виступив владика греко-католицької церкви ...
Властитель дум...	Володар (владар) дум (думок)...
Це не в моїй владі ...	Це не від мене залежить ...
Властьміущий ...	Можновладець ...
Вмістимість ...	Місткість ...
Словесне внушання ...	Словесне навювання ...
Життєвий водоворот ...	Життєвий вир (вир життя)...
Водорозділ ...	Вододіл ...
Водорослі ...	Водорості ...
Воєнщина ...	Вояччина ...
Грати в волан ...	Грати в бадмінтон ...
На шкірі з'явилися волдири ...	На шкірі з'явилися пухирі ...
Волянки приїхали з дружнім візитом...	Волянни приїхали з дружнім візитом...
У вашій волі ...	Від вас залежить (ви маєте змогу (право))...
Волноріз ...	Хвилеріз ...
Побували у Володимир-Волинську ...	Побували у Володимирі-Волинському ...

редактор рубрик
«Народна творчість»,
«Туризм», «Етнографія»
Світлана СОКОЛОВА

народна творчість

Плекаємо кобзарство

■ ТКАЦТВО... НА СКЛІ

В культурному центрі «Новий Акрополь» у Києві демонструвалась персональна виставка Мирослави Рожко «Дерева як сни», де можна оцінити авторську техніку – ткацтво на склі.

■ СВЯТКУВАЛИ ЗА ТРАДИЦІЯМИ

У Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» відсвяткували Маланку й Василя, Щедрий вечір і старий Новий рік.

Етногурти водили козу, ходили з Маланкою, колядували та співали щедрівок. А під звуки скрипки ансамблю традиційної музики «Буття» охочі розучували танці та грали в ігри.

■ НАШІ ТАЛАНТИ ВИЗНАЄ СВІТ

У столичному центрі народознавства «Козак Мамай» («Мамаєва Слобода») демонструвались роботи молоді киявської художниці Катерини Косьяненко «Мої Мамаї» та «Катерини», за які мисткиня отримала премію та медаль Лоренцо Медичі в номінації «живопис» на VII Флорентійській бієнале 2009 року.

■ ВИСТАВКИ В МУЗЕЇ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У Національному музеї Тараса Шевченка у Києві демонструвалися виставка «Українське Різдво» та художні роботи заслуженого майстра народної творчості Параски Хоми.

Завдяки добірці живопису й традиційних різдвяних дитячих іграшок, витинанок, ікон, зібраних на теренах всієї України, відвідувачі мали змогу здійснити екскурс в історію й перейнятися духом справжнього українського свята.

Параска Хома – заслужений майстер народної творчості, лауреат премій Катерини Білокур, Ярослава Лукавця. 2008 року нагороджена орденом княгині Ольги. Виставки її робіт демонструвалися у Києві, Каневі, Санкт-Петербурзі, Москві, картини є в музеях і приватних колекціях в Україні та за кордоном.

Ярослав ЧОРНОГУЗ,
кобзар,
магістр вокалу

**Творча співдружність
Національної
заслуженої капели
бандуристів України
імені Георгія Майбороди
та Державного музею
театрального, музичного
та кіномистецтва
України – на користь
і мистецтву, і музеєві**

Автор цих рядків оцінив діяльність Державного музею театрального, музичного та кіномистецтва України близько 16 років тому. Тоді тут проходив вечір, присвячений 65-річчю від дня народження чудового бандуриста й талановитого письменника Івана Немировича. Пам'ятаю виступи видатних кобзарів – Андрія Бобиря, Павла Супруна, Віктора Лісовола та інших...

Ця акція стала одним із перших «містків» до співпраці музею з капелюю.

Багато видатних постатей пам'ятають його стіни. Тут були Микола Гвоздь, Федір Жарко, Іван Немирович та інші видатні діячі національної культури. Чільне місце в музейній колекції,

якій торік виповнилося 40 років, посідає бандура.

Є екземпляри, що належали Бобирю та Немировичу, майстрам виготовлення бандур Олександрові Корнієвському, Іванові Склярю (який виготовив бандуру із

перемикачами, працюючи в капелі), Миколі Тузиченку.

Нині артисти капели імені Майбороди охоче беруть участь у мистецьких вечорах, організованих музеєм. Керівний і творчий склад музичного колективу ви-

ступає з доповідями на наукових конференціях.

Як викладач історії кобзарства у навчальній студії при капелі бандуристів, не можу не згадати про допомогу студентам.

Так, завдяки заслуженому працівникові культури України, провідному науковому співробітникові відділу українських народних музичних інструментів музею Леонідові Черкаському, який понад 30 років очолював відділ, молоді музиканти дізналися про історію найславніших інструментів із музейної колекції.

За останній час музеєм укладено три книги про кобзарство. «Живі струни України», «Українські народні музичні інструменти» та «Український народний музичний інструментарій на межі тисячоліть» Леоніда Черкаського містять розвідки як про нашу капелю, так і про інші творчі колективи та музейну колекцію.

Співпраця капели з музеєм – справа більш ніж необхідна. Разом ми досліджуємо й плекаємо традиції кобзарства.

На знімку:
Леонід Черкаський
демонструє колісну ліру – один
із інструментів колекції музею

Трійця січеславської Петриківки

У столичній галереї «Хлібня» – виставка творів народних майстринь Валентини Панко, Галини Назаренко, Валентини Міленко «Петриківка – перлина України»

Відвідувачі помилуються розписними скриньками та скриньками, вазами, булавами, тарелями, меблями й посудом тощо.

– Петриківку треба «читати» душою, – зауважив, відкриваючи виставку, перший посол України у Франції, історик-міжнародник, член Національної спіл-

ки письменників України Юрій Кочубей. – Бо писано від душі...

Петриківські шедеври лише на перший погляд видаються простими розмальовками. Придивившись уважніше – вражає щедрість кольорів та барвиста в'язь орнаменту.

Візьмемо роботи Валентини Панко. Виконання оригінальних творчих сюжетів поєднується із класичними канонами народного петриківського розпису.

Серед улюблених сюжетів Галини Назаренко – українське село, квітковий світ та козак Мамай. Малює тра-

диційним котячим пензлем на папері, дереві та склі. Особливо вдаються їй настінні розписи.

У творчому доробку понад 1500 робіт, які знаходяться в музеях і приватних колекціях Франції, Італії, Німеччини, Америки, Канади та Австралії.

Учителем Валентини Міленко був заслужений художник Андрій Пікуш. Вона розробила власну систему навчання юних майстрів і веде курс унікального розпису в Одесі. Твори майстрині презентувалися на більш як 70 виставках.

Оксана ХОРОЗОВА

лауреат премії імені
Володимира Маяковського,
редактор рубрик
«Світова культура»,
«Література»
Наталка БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

література

■ ГАЛИНА ТАРАСЮК: «ЩО ОБУРЮЄ І ЩО РЯТУЄ»

Глуху досаду поглиблює суєта наших перманентних виборів. На екрані телевізора – одні й ті ж обличчя, балачки і з'ясування стосунків, які зовсім не торкаються ані культури, ані літератури, себто того, що зветься Дух і Духовність. І ЦЕ ОБУРЮЄ.

Часом, перескакуючи з каналу на канал, з політичних шоу на «життя класу люкс», думаєш: навіщо вони все це показують розчарованим, втомленим людям? І вчишся бути філософом. Дивитися на все, що відбувається довкола, як на літературний матеріал. А на не дуже приємних тобі осіб по той бік екрана – як на своїх майбутніх героїв. І тоді все стає на свої місця. І ти стаєш на СВОЄ місце, яке – за письменницьким столом. І ЦЕ ЗАСПОКОЮЄ.

А ТІШИТЬ скромне еґо те, що мій іронічний роман «Цінь Хуань Гонь» – пародія на нашу «перманентну революцію», який вийшов наприкінці минулого року і був відзначений премією імені Григорія Косинки, – так припав до шмиги читачам, що довелося додрукувати. Як і наклад «дописаного» мною роману «Сестра моєї самотності», за який та ще збірку новел «Короткий танець на Віденському балу» нещодавно отримала з рук Бориса Олійника літературну премію імені Івана Нечуя-Левицького, засновану Українським фондом культури.

ДОДАЄ СНАГИ Й АЗАРТУ праця у новоствореній «Українській літературній газеті».

РЯТУЮТЬ від великої суєти і дрібної гордині, звичайно ж, діти.

■ АНАТОЛІЙ ДНІСТРОВИЙ: «ЧИТАННЯ ЯК РОЗРАДА»

Останніх кілька місяців були для мене дуже емоційно насиченими – зокрема, і під впливом життєвих розчарувань, які, гадаю, дуже потрібні усім творчим людям.

Принаймні для себе я відкрив нову можливість у читанні – читання-розраду або читання-лікування.

І я всім раджу читати стоїків: Зенона, Хрисиппа з Ранньої Стої, а також Епікетега й імператора Аврелія – з Римської. Особливо читати тоді, коли здається, що в нашому житті чорна смуга. Там є чимало рецептів, що дозволять сміятися над власним сум'яттям.

Щодо власної писанини, то в мене зараз на «низькому старті» лежить дві книги: роман «Дрозоділа» і книга маленьких есеїв «Письмо з околиці». Роман – про середовище пострадянських інтелектуалів, усі їхні вади й проблеми.

Дарує радість дітям

Іван МАЛЮТА

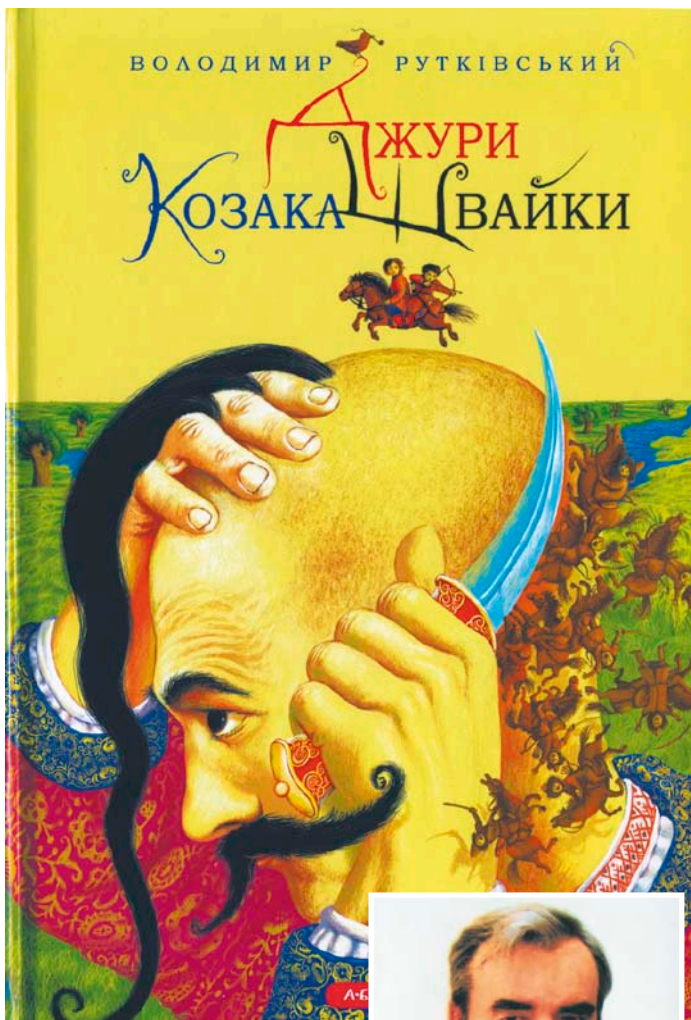
Що привело свого часу на береги Одеси Володимира Рутківського, сільського хлопця із Черкащини?

Можливо, це сталося за збігом обставин. Як ото в мене. Обидва ж ми студіювали в Одеському політехнічному інституті. Але він виявився цілеспрямованішим і невдовзі вже працював редактором Одеського облтелерадіокомітету, разом із поетом Валентином Морозом, до радіожурналу якого я в студентські роки дещо дописував.

Закінчив Вищі літературні курси при Літінституті імені М. Горького, писав вірші. До речі, його п'ята поетична збірка мала символічну назву – «Знак глибини».

Однак саме після цієї книжечки шанувальники хисту Рутківського, не кажучи про одеську письменницьку братію, запримітили певну метаморфозу у його творчості. Пригадую, тамтешній приятель із цього приводу пожартував: «Був поет – як усі, а тепер «здитинився»...

А річ у тім, що у Володимира пересилив нарешті потяг дарувати радість ма-

леньким читачам. Спочатку насипав їм віршиків (збірка «Відчинить Богданкове вікно»), а потім удався до казкових повістей, написав навіть п'єсу «Прибульці».

**Головний художник
видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» Костя Лавро – один із
найколеритніших українських
графіків, котрий блискуче поєднує
у творчій манері риси народного
малярства і засади вітчизняного
авангарду 1920-х років**

Книги з його малюнками неодноразово здобували нагороди на національних та світових конкурсах і виставках книги – і то не лише дитячої. Права на книги Костя Лавро придбали відомі видавництва США, Швейцарії, Франції, Росії та інших країн. Він співпрацює з найпопулярнішим французьким дитячим журналом *Pointe d'Ari*, а повість

Книжка як свято

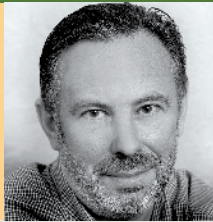
Миколи Гоголя «Ніч перед Різдом» в його оформленні отримала першу премію міжнародного Московського книжкового ярмарку-2007.

Лавро малював зворушливих котиків та півників, оформив першу в незалежній Україні «Абетку», ілюстрував «Улюблені вірші» і «Сто казок». А одна з останніх робіт митця – вишукана і просвітлена «Дитяча Євангелія», котру благословили предстоятелі усіх найбільших християнських церков.

Наталка БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ
Ілюстрація до книги «Ніч перед Різдом»

заслужений журналіст
України, головний редактор
Анатолій СЕРИКОВ

Щоденник редакції

Життя після виборів

■ А СУДДІ ХТО?

– Нащо ви про це пишете? Адже воно – блюзнірство, а не справжнє мистецтво! Краще розкажіть нам про Рєпіна, добре?

Читачка Галина зранку зателефонувала до редакції і довго не могла заспокоїтися. Ділилася думками з приводу сучасного мистецтва – світового та українського, яке зараз намагається не пасти задніх на тлі Європи та США. Здається, переконати пані в тому, що «контемпорарі арт» – ніяке не «блюзнірство», нам усе ж таки не вдалося. Шкода.

Проте, послікувавшись, ми дійшли передбачуваного висновку: проблема – ширша, ніж приватна думка однієї людини. Проблемою є взагалі сприйняття вітчизняним загалом актуального мистецтва. Якщо казати відверто – відсутність у більшості українців хоча б приблизного уявлення, що воно, власне, таке.

На Заході ази з історії мистецтва ХХ сторіччя діти отримують змалку – завдяки підручникам із гуманітарних дисциплін і місцевим художнім музеям. У наших палестинах – інша справа. Вигадавши собі «соцреалізм», ще у 1930-х роках в СРСР «викорінили» експериментальне мистецтво. Згадаймо «ліквідованих» геніїв українського народу – бойчуків.

Чи взагалі ціле розстріляне відродження, український модернізм у мистецтві: до середини 1980-х те, що дивом залишилося, було надійно «поховане» у спецфондах. Легендарну Стіну плачу на Байковому цвинтарі у Києві залили бетоном вже за недавніх часів... Опісля такої «науки» як очікувати від пересічних громадян розуміння, а тим паче великої любові до сучасного, експериментального мистецтва!

■ МИСТЕЦТВО БУТИ ІНШИМИ

Проте не все так гарно, як здається, зі сприйняттям контемпорарі й на Заході, де заборон на мистецькі експерименти ніколи не було. Пересічні європейці та американці теж інколи не в захваті від провокативних інсталяцій, картин та відео. Навіть протестують під час проведення найконтroversійніших виставок (наприклад, інсталяцій з тіл мерців).

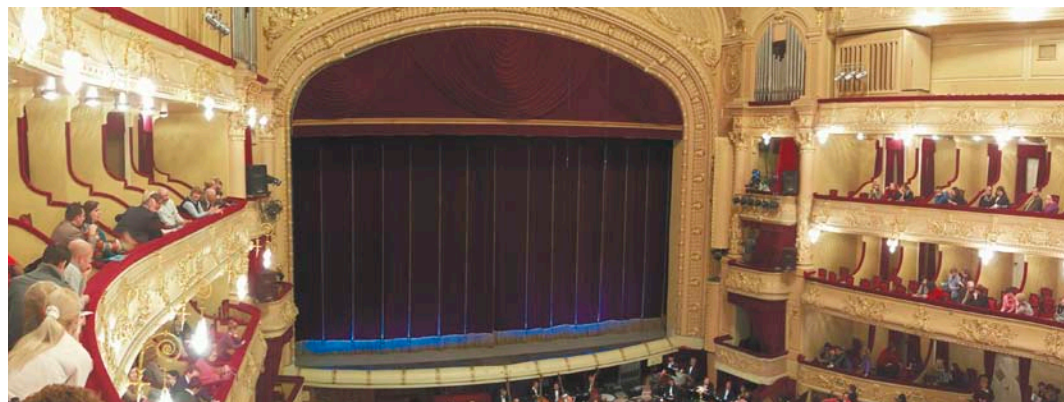
Більшість простого «західного» люду, як і наші співвітчизники, теж не розуміють, як відрізнити «актуальне» мистецтво від звичайного сміття. Скільки було випадків, коли навіть у музеях робітничі прибирали інсталяції, створені з непотребу! Гадали, що це звичайний бруд. Отже, відмінність від України – лише у тому, що на Заході (якщо йдеться не про мистецькі «крайнощі» на кшталт людських тулубів у формаліні) не квапляться засуджувати те, чого не розуміють і чим не цікавляться.

Ніхто нікого не примушує любити сучасне мистецтво. Якщо вже маємо справу з ним, пам'ятаймо: подобається нам це чи ні, але воно докорінно відрізняється від традиційного малярства чи театру. Спробуємо просто ставитися до «контемпорарі» з повагою – як до думки іншого. Толерантність – ознака західних демократій. Отже, будьмо толерантними!

Вибори у країні відбулися. Незважаючи навіть на погоду, українські закохані відзначають день святого Валентина – свято, що прийшло до нас недавно, але припало до душі, здається, і юним, і поважним. Життя триває!

Кореспонденти тижневика щодня відвідують виставки та театри, оцінюють концерти та переглядають фільми. Як завжди, спілкуються з митцями – тими, хто, власне, і творить національну культуру.

Життя після президентських виборів не просто триває – воно, на перший погляд, навіть не змінилося. Зрозуміло: ще в силі тенденції, закладені за каденції теперішнього провідника кра-

їни. Але... музи не мовчать, навіть коли говорять гармати. Що б там із цього приводу не думали давні римляни.

Головним, на думку редакції, позитивом минулих виборів стало те, що чи не вперше майже кожен претендент на президентську посаду заговорив про роль національної культури у розвитку української держави. А хто з політиків за звичкою «за-

був» про культуру – не потрапив навіть у першу десятку перегонів. Це збіг обставин? Ні! Закономірність.

Адже за допомогою саме мистецтва всіх родів та видів, як людина – за допомогою мови, сама душа нації, її «колективне підсвідоме», говорить зі світом. Ігнорувати цей голос – те саме, що намагатися йти супроти історії.

Дуже добре, що політики це зрозуміли – принаймні в теорії! А як справи робитимуться на практиці (маємо на увазі фінансування та інші види державної підтримки культурної галузі) – ми вас обов'язково сповістатимемо.

Тримаймося разом!

Алла ЧЕРДИНЦЕВА
Фото Юрія ШКОДИ

ЗРАЗОК ЗАЯВКИ НА ПЕРЕКАЗ ГОТІВКИ

ПІЛЬГОВА ПЕРЕДПЛАТА

НАЙДЕШЕВШЕ І НАЙШВИДШЕ – ПЕРЕДПЛАТИТИ ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ

У відділенні будь-якого банку України заповніть квитанцію (за поданим зразком) та сплатіть її. Після цього зателефонуйте у відділ передплати (044 383 98 59, 044 201 65 23) для підтвердження платежу.

Вартість редакційної передплати:

на 3 місяці – 35,00 грн,
на 6 місяців – 68,00 грн

Також триває передплата на газету «Культура і життя» в усіх відділеннях поштового зв'язку
ІНДЕКС 60969

Отримувач платежу	ДП «Газетно-журнальне видавництво»	37128003000584	16482679
		Поточний рахунок	Код ЄДРПОУ
Банк отримувача	УДК м. Києва		820019
			МФО банку
Платник (прізвище, ім'я, по батькові)	Іван Петренко		
		тел.	8 (044) 555 55 55
Поштовий індекс	0 1 0 0 1	Адреса платника	м. Київ, вул. Хрещатик, 16
Загальна сума	шістдесят вісім гривень		
	(словами)		
Призначення платежу	Сума, грн.		
Передплата на газету «Культура і життя» на 6 місяців	68,00		
Підпис платника	Підпис банку		

КВИТАНЦІЯ

Отримувач платежу	ДП «Газетно-журнальне видавництво»	37128003000584	16482679
		Поточний рахунок	Код ЄДРПОУ
Банк отримувача	УДК м. Києва		820019
			МФО банку
Платник (прізвище, ім'я, по батькові)	Іван Петренко		
		тел.	8 (044) 555 55 55
Поштовий індекс	0 1 0 0 1	Адреса платника	м. Київ, вул. Хрещатик, 16
Загальна сума	шістдесят вісім гривень		
	(словами)		
Призначення платежу	Сума, грн.		
Передплата на газету «Культура і життя» на 6 місяців	68,00		
Підпис платника	Підпис банку		

редактор рубрик
«Богема», «Далі буде»
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

далі буде

ДЕ НАС МОЖНА ЗНАЙТИ:

- Студенти, старшокласники мають змогу безкоштовно отримати примірник газети у кінотеатрах «Одеса-Кіно» (бульвар Перова, 36) та «Київ» (вул. Велика Васильківська, 19). І це ще не все.
- При купівлі будь-якої україномовної книжки у книгарнях Києва – «Книжковий Супермаркет»: просп. Московський, 6 (М «Петрівка» поряд з «Мегамаркетом»); вул. Будівельників, 4 (Ленінградська площа); вул. Луначарського, 10 (М «Лівобережна» поряд з ТЦ «Комод»); вул. Межигірська, 3/7 (М «Контрактова площа»); просп. Повітрофлотський, 33/2; вул. Фрунзе, 166; вул. Тимошенко, 13а (М «Мінська»); вул. Нижній Вал, 37/20 (М «Контрактова площа»). І це ще не все.
- Нас читають відвідувачі мережі найкультурніших ресторанів Києва – «Піца Челентано», «Картопляна хата» та «Япі», арт-кафе «Антресоль», апетит-кафе «Чайкоф»
- У готелях «Premier Palace», «Opera»
- У літаках авіаційної компанії WINDROSE
- У «Туристичному інформаційному центрі» (Хрещатик, 2)
- **Наші постійні партнери:** Посольство Японії в Україні Французький культурний центр Британська Рада в Україні Німецький культурний центр «Гете-Інститут в Україні» Польський інститут у Києві Чеський центр

ПРОЕКТ ПІДТРИМУЄТЬСЯ
готелем «Хаят Рідженсі Київ»

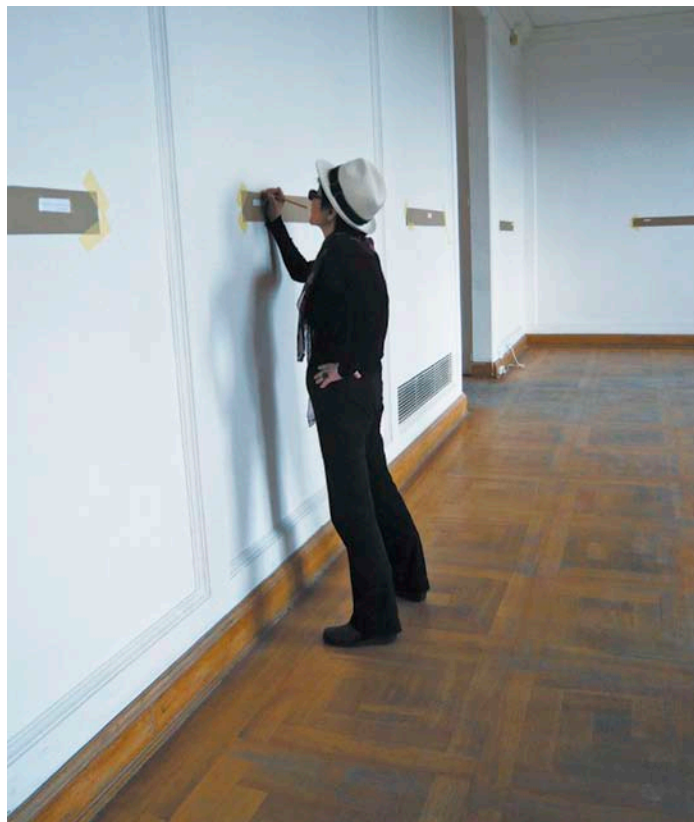
Йоко Оно: жінка в білому

«Найславетнішим невідомим художником у світі» назвав її Джон Леннон. Справді: окрім історії шлюбу з легендарним «бітлом», що ми знаємо про Йоко Оно?

У листопаді 1966 року Джон Леннон випадково потрапив до лондонської галереї «Індіка», де проходила виставка Йоко Оно. Yes Piece (драбина під стелею, до якої прилаштоване збільшувальне скло) – так називався арт-проект. Леннон заліз на драбину і крізь лупу прочитав на стелі всього одне слово: Yes. Потім підійшов до роботи «Забий цвях» – звичайної дошки, до якої додавався молоток і цвяхи, – і виконав вказівку, символічно забивши, як казали недобррозичливці, перший цвях у труну Beatles.

«Всі знають, хто вона така, але ніхто не знає, чим вона займається», – згодом іронізував Леннон з приводу цькованої фанами «бітлів» дружини. Як «класик» мистецтва ХХ століття Йоко Оно – одна із засновниць славетної транснаціональної групи «Флексус», і справді визнана лише у 1990-х. Джон Кейдж називав її «живий хайку», а сучасна преса прозвала «бабусею концептуального мистецтва».

Йоко Оно народилася 18 лютого 1933 року в Токіо, й

у 1960-х стала першою японкою, котра підкорила вершини світового арт-ринку. Дочка впливового банкіра та аристократки, вона вчилася в елітному інтернаті разом із спадкоємцем престолу Акахіто, а потім – у найкращих коледжах Америки, зокрема у Гарварді – філософії, музиці й мистецтву композиції.

Однією з найвідоміших акцій Йоко стала Cut Piece («Відріж шматок», 1964). Художниця в білій сукні стоїть на сцені, а глядачі ножицями ріжуть її плаття до-

поки вона не залишається голою. Пізніше повторювала акцію: у Парижі її учасники повинні були шматки тканини надіслати друзям поштою, як символ миру. А якось із Оно зрізали чорне, вдовине плаття.

Перший задокументований перформанс Йоко «Світло: запалить сірник і спостерігайте за тим, як він гасне» датується 1955 роком. Дзенівські мотиви: «Просвердліть діру в піднебесся, а потім виріжте шматок паперу розміром того ж отвору» – в її роботах

поєднувалися з оптимізмом контркультури.

1961 року вона створила свій шедевр «Живопис для вітру», до якого додавалась інструкція майже дзен-буддиста: «Розріжте картину і розвійте її за вітром». «Скляні ключі від піднебесся» – біла шахівниця, де всі фігури також білі. Взагалі, білий колір дзен у творчості художниці домінує. Навіть у змонтованому на її замовлення фільмі Imagine – білий рояль і білі розмяні фіранки.

Йоко знімала й фільми у дусі Ворхола. Найзнаменитіший – «Дупи» – є демонстрацією 365 (!) чоловічих і жіночих сідниць, що заповнюють увесь екран і змінюють одна одну. Втім, не варто говорити про Оно у минулому часі. Вже 2007-го 74-річна художниця викликала фурор на II Московській бієнале.

Її складена з безлічі світлин, предметів і об'єктів, робіт різних років інсталяція «Одісея таргана», що зайняла весь четвертий поверх нового корпусу ЦУМу на Петрівці, присвячувалася історії ХХ століття. Йоко сприймає її як підсумок активності «великих ідеологій». Результат – величезна бейсбольна бита в крові, купи речей і взуття, що нагадують про жертви концтаборів...

«У світі існують дві основні індустрії – війни та миру», – вважає Оно. На початку ХХІ століття вона продовжує боротися за мир. Imagine?

ВИ МОЖЕТЕ КУПИТИ НАШУ ГАЗЕТУ У КІОСКАХ АГЕНТСТВА СОЮЗДРУК СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ. Всеукраїнський культурологічний тижневик. Виходить із 7 жовтня 1923 року

ЗАСНОВНИКИ: Міністерство культури і туризму України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

ВИДАВЕЦЬ: ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України». Директор Віталій САТАРЕНКО

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР: Анатолій СЕРИКОВ

ВИДАВНИЧА РАДА: Володимир БУРБАН, Ольга ГОЛИНСЬКА, Валерій ГРИЦЕНКО (арт-директор), Антоніна ЖИХОРСЬКА (вчений секретар), Іван МАЛЮТА, Орест КОГУТ (заступник голови), Володимир ОНИЩЕНКО, Алла ПІДЛУЖНА, Наталя ПОТУШНЯК, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ (голова ради), Анатолій СИТНИК, Людмила ЧЕЧЕЛЬ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
ТЕЛЕФОН: 201-66-55 (багатоканальний), ФАКС: 201-66-54
E-mail: cultzhyttya@ukr.net

СВІДОЦТВО про державну реєстрацію КВ №1026 від 26.10.1994
ДРУК: ТОВ «Мега-Поліграф» 02090, м. Київ, вул. Алма-Атинська, 2/1
За достовірність інформації відповідальність несуть автори і рекламодавці. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією тижневика. Редакція зберігає за собою право редагувати, скорочувати надіслані матеріали та змінювати їхні назви.
При використанні матеріалів посилання обов'язкове.
Наклад 10 000

ЦІНА ДОГОВІРНА

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 60969